

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

VENÄJÄN ROOLI SYYRIAN SISÄLLISSODAN SOVITTELEMISESSA

Tutkielma

Kapteeni
Lasse-Tapani Ketola

EUK 65
Ilmasotalinja

Huhtikuu 2013

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Esiupseerikurssi 65	Linja Ilmasotalinja
Tekijä Kapteeni Lasse-Tapani Ketola	
Tutkielman nimi VENÄJÄN ROOLI SYYRIAN SISÄLLISSODAN SOVITTELEMISESSA	
Oppiaine johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka MPKK:n kurssikirjasto
Aika Huhtikuu 2013	Tekstisivuja 38 Liitesivuja 7
TIIVISTELMÄ <p>Arabikevään levottomuudet levisivät maaliskuussa 2011 myös Syyriaan. Levottomuudet laajenivat myöhemmin täysimittaiseksi sisällissodaksi. Venäjän läheiset suhteet Syyriaan ja sen pysyvä jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa tekevät maasta vaikutusvaltaisen tekijän haettaessa ratkaisua Syyriassa edelleen jatkuvaan sisällissotaan.</p> <p>Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella Venäjän politiikkaa ja näkemyksiä Syyrian sisällissotaan liittyen. Tarkastelun kohteena on mielikuva, jollaisena Venäjä pyrkii näyttäytymään kansainvälisen yhteisön jäsenenä. Tutkimusongelmana on <i>millaisen roolin Venäjä on ottanut Syyrian suhteen sisällissotaan johtaneessa kansannousussa.</i></p> <p>Aihetta tarkastellaan aineistoon perustuvan sisällönanalyysin avulla. Pääasiallisena aineistona käytetään Venäjän federaation presidentin tiedotteita sekä YK:n dokumentteja ja niihin liittyviä lehdistötiedotteita vuosilta 2011 ja 2012. Aineiston voidaan katsoa ilmentävän Venäjän identiteettiä.</p> <p>Tutkimusaineiston perusteella Venäjän voidaan nähdä luovan julkista mielikuvaa itsestään demokratian puolustajana ja itsenäisten valtioiden suvereniteetin tukijana, kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustajana sekä sovittelijana. Toiminnallaan Venäjä on puolustanut omia intressejään. Se voidaan nähdä piilotettuna roolina muiden roolien taustalla. Edellä mainitut roolit on muodostettu tutkimuksen aineistosta nousseita teemoja ryhmittelemällä. Niitä ei ole Venäjälle kansainvälisen yhteisön taholta asetettu, eikä Venäjä itse ole niitä julkisesti maininnut.</p>	
AVAINSANAT <p>Venäjä, Syyrian sisällissota, kansainvälinen politiikka, arabikevät</p>	

VENÄJÄN ROOLI SYYRIAN SISÄLLISSODAN SOVITTELEMISESSA

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tausta.....	1
1.2	Aiheen rajaus ja kysymyksenasettelu	2
1.3	Viitekehys ja tutkimusmenetelmät	3
1.4	Lähteet	5
1.5	Dispositio.....	5
2	VENÄJÄN KANSAINVÄLISTÄ POLITIIKKA OHJAAVAT PERIAATTEET.....	6
2.1	Kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustaminen.....	6
2.2	Moninapaisen maailmanjärjestyksen edistäminen	7
2.3	Eristäytymättömyys	9
2.4	Omien kansalaisten suojeleminen	9
2.5	Etuoikeutetut intressipiirit	10
3	VENÄJÄN SUHTEET LÄHI-ITÄÄN ENNEN ARABIKEVÄTTÄ	11
3.1	Venäjän intressit Lähi-idässä.....	11
3.2	Merkittävin kumppani Syyria.....	13
4	VENÄJÄN NÄKEMYKSIÄ SYYRIAN SISÄLLISSODASTA JA SEN RATKAISEMISESTA.....	16
4.1	Venäjän presidentin tiedotteet – Venäjän virallinen kanta.....	16
4.1.1	Vuosi 2011	16
4.1.2	Kevät 2012	18
4.1.3	Loppuvuosi 2012.....	20
4.2	Tukea näkemyksille kansainvälisten järjestöjen ja kumppanien kautta	22
4.3	Venäjän äänestyskäyttäytyminen YK:ssa.....	24
5	POHDINTA	28
5.1	Venäjän kansainvälisen politiikan periaatteiden näkyminen aineistossa	28
5.2	Venäjän näkemysten perusteella johdetut roolit	29
5.3	Roolien ja teemojen ajallinen painotus	32
5.4	Venäjän tavoitteleva loppuasetelma	34
6	YHTEENVETO	36
	AINEISTO JA LÄHTEET	39
	LIITTEET	

VENÄJÄN ROOLI SYYRIAN SISÄLLISSODAN SOVITTELEMISESSA

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Tunisian levottomuuksista alkanut arabikevääksi kutsuttu kansannousujen aalto Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä on muuttanut koko alueen turvallisuusympäristöä. Kansannousun seurauksena monissa maissa valtiojohto taipui uudistuksiin ja onnistui tällä tavoin säilyttämään valtansa ainakin toistaiseksi. Näin tapahtui muun muassa Marokossa ja Algeriassa. Toista ääripäätä edustavat Libya ja Syyria, joissa tilanne kärjistyi sisällissodaksi saakka. Libyassa sisällissota päättyi vasta valtaa pitäneen presidentin, Muammar Gaddafin, kiinniottoon ja surmaamiseen lokakuussa 2011. Siitä huolimatta yhteenotot heimojen välillä ovat jatkuneet ja etnisten ryhmien välit ovat olleet jännittyneitä.¹

Levottomuuksien voidaan katsoa levinneen Syyriaan maaliskuussa 2011, jolloin järjestettiin ensimmäiset suurmielenosoitukset Deraan kaupungissa. Syyrian protestiliikkeen tavoitteena oli aluksi poliittisen vapauden saavuttaminen. Hallituksen vastattua tapahtumiin voimakeinoin oppositio tavoitteli selkeämmin presidentti Bashar al-Assadin ja Baath-puolueen syrjäyttämistä Syyrian johdosta. Aseelliset yhteenotot opposition ja hallituksen joukkojen välillä yleistyivät.²

Hallituksen jatkaessa aseellisen voiman käyttöä kansalaisiaan vastaan Syyria erotettiin Arabiliitosta marraskuussa 2011. Useat tahot olivat jo asettaneet Syyrian vastaisia pakotteita, muun muassa aseidenvientikieltoja ja varojen jäädyttämistä. Arabiliitto yritti hakea ratkaisua tilanteeseen esittämällä oman suunnitelmansa tilanteen vakauttamiseksi. Vaikka Syyria hyväksyi suunnitelman, väkivaltaisuudet jatkuivat ja Arabiliitto keskeytti tarkkailijaoperaationsa tammikuussa 2012.³

¹ BBC News (2012b).

² BBC News (2012c).

³ BBC News (2012c).

Ratkaisua haettiin tämän jälkeen Arabiliiton ja Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) yhteistoimin⁴. Sekään ei tuottanut haluttua tulosta. Huhtikuussa asetettu tulitauko alkoi rakoilla jo muutaman päivän jälkeen, ja väkivaltaisuuDET jatkuivat. YK keskeytti tarkkailijaoperaationsa Syyriassa kesäkuun 2012 alussa, koska tarkkailijoiden turvallisuutta ei pystytty takaamaan.⁵ Kesäkuussa 2012 presidentti al-Assad julisti Syyrian olevan sotatilassa⁶. Konflikti oli muuttunut käytännössä sisällissodaksi, joka on edelleen maaliskuussa 2013 käynnissä.

Tammikuun 2013 alussa pitämässä puheessaan presidentti al-Assad oli valmis keskustelemaan niiden osapuolien kanssa, jotka ”*eivät ole pettäneet*” Syyriaa. Hän piti Syyrian sisällissotaa pääosin ulkomaisten voimien taisteluna Syyriaa vastaan. Syyrian oppositiokoalitio tuomitsi puheen ja kieltäytyi kutsusta neuvotteluihin vaatien al-Assadin luopumista vallasta.⁷ Helmikuussa 2013 sekä opposition että Syyrian hallinnon edustajat ilmaisivat halunsa neuvottelujen aloittamiseksi tietyin reunaehdoin. Opposition ehtona oli edelleen presidentti al-Assadin eroaminen. Syyrian hallinto puolestaan halusi ottaa neuvottelujen lähtökohdaksi al-Assadin esittämän reformin. Molemmilla osapuolet asettivat lisäksi ehtoja siitä, kenen kanssa he suostuvat neuvottelemaan.⁸

Vaikka vielä maaliskuun alussa 2013 ei neuvottelujen alkaminen ollut näköpiirissä, YK ja kansainvälinen yhteisö on jatkanut ponnistelujaan tilanteen ratkaisemiseksi. Venäjän läheiset suhteet Syyriaan ja sen pysyvä jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa⁹ tekevät maasta vaikutusvaltaisen tekijän haettaessa ratkaisua Syyrian tilanteeseen.

1.2 Aiheen rajaUS ja kysymyksenasettelu

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarkastella Venäjän politiikkaa ja näkemyksiä Syyrian sisällissotaan liittyen. Tarkastelun kohteena on Venäjän luoma mielikuva itsestään kansainvälisen yhteisön jäsenenä. Tarkoituksena ei siis ole tutkia sitä, millaisena muut toimijat näkevät Venäjän, vaan millaisena Venäjä haluaa itsensä julkisuudessa nähtävän. Olettamuksena on, että Venäjä toimii sen itsensä määrittelemien periaatteiden mukaisesti kansainvälisessä järjestelmässä. Nämä periaatteet heijastelevat sitä, miten Venäjä näkee itsensä osana kansainvälisen politiikan järjestelmää.

⁴ Ks. SG/SM/14124 (2012); SG/SM/14441 (2012); SG/SM/14471 (2012). Järjestöt nimittivät YK:n entisen pääsihteerin Kofi Annanin yhteiseksi Syyrian kriisin erityislähettilääksi. Annanin erottua tehtävästä hänen tilalleen nimitettiin algerialainen Lakhdar Brahimi.

⁵ BBC News (2012c).

⁶ Helsingin Sanomat (2012). Ks. myös BBC News (2012a). Kansainvälisen Punaisen ristin mukaan taistelut ovat levinneet niin laajalle alueelle, että voidaan puhua tosiasiaSsa sisällissodasta.

⁷ Ks. mm. The Guardian (2013a); Helsingin Sanomat (2013a).

⁸ Ks. mm. YLE Uutiset (2013); The Washington Post (2013); Helsingin Sanomat (2013b).

⁹ Ks. Charter of the United Nations (1945a). Turvallisuusneuvoston päätösten voimaantulo edellyttää kaikkien pysyvien jäsenvaltioiden hyväksyntää.

Tutkimusongelmana on *millaisen roolin Venäjä on ottanut Syyrian suhteen sisällissotaan johtaneessa kansannousussa*. Tutkimusongelmaa lähestytään seuraavien alakysymysten kautta:

- Millaiset suhteet Venäjällä oli Lähi-idän valtioihin ennen arabikevään alkamista?
- Millaisia näkemyksiä Venäjän johdolla on Syyrian sisällissodasta?
- Miten Venäjä on toiminut osana kansainvälisiä yhteisöjä Syyrian sisällissotaan liittyvissä kysymyksissä?
- Miten Venäjän kansainvälisen politiikan periaatteet näkyvät sen toiminnassa?

Ensimmäisen alakysymyksen tarkastelu ulottuu kylmän sodan jälkeiselle ajalle. Kysymystä tarkastellaan muun muassa sotilaallisen läsnäolon, aseviennin ja poliittisten suhteiden kautta. Toisessa alakysymyksessä mainitulla Venäjän johdolla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa lähinnä Venäjän federaation presidenttiä, joka johtaa suoraan maansa ulkopoliitiikkaa. Rajausta jättää tutkimuksen ulkopuolelle muut Venäjän ulkopoliitiikan toimijat. Kolmannessa alakysymyksessä tarkastellaan pääasiassa YK:ta. Se on laajan jäsenpohjansa vuoksi keskeisin niistä kansainvälisistä yhteisöistä, joiden jäsen Venäjä on. Venäjän toimien ja lausuntojen tarkastelu ulotetaan vuosille 2011 ja 2012.

Vaikka Lähi-idän levottomuudet ovat kestäneet jo lähes kaksi vuotta, käytetään niistä tässä tutkimuksessa yhteistä nimitystä arabikevät. Termillä viitataan kansannousuihin ilmiönä, ei niinkään ajanjaksona. Sitä käytetään laajasti tutkimuksissa ja uutisoinnissa kuvaamaan Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maissa kansannousuista alkanutta demokratisoitumista. Arabikevään tapahtumia tai niihin johtaneita syitä tarkastellaan tässä yhteydessä ainoastaan niiltä osin, kuin ne auttavat selittämään Venäjän toimintaa. Syyrian tapahtumista käytetään tässä tutkimuksessa yleisesti nimitystä sisällissota, koska aseelliset yhteenotot eri osapuolten välillä alkoivat melko pian ensimmäisten mielenosoitusten jälkeen ja myöhemmin laajenivat koko maan laajuisiksi taisteluiksi.

1.3 Viitekehys ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa käytetään realistista lähestymistapaa. Vaikka se ei ole yksiselitteisesti määritelty teoria, sen eri määritelmiä yhdistää kaksi keskeistä piirrettä: valtioiden yläpuolella olevan kansainvälisen poliittisen hallinnon puute ja ihmisen luontainen taipumus itsekkääseen toimintaan. Koska valtioiden yläpuolella ei ole sellaista instituutiota, jolla olisi poliittinen valta valtioon nähden, realismin mukaan kansainvälinen järjestelmä perustuu anarkismiin. Ihmisen luontainen itsekkyyys puolestaan johtaa omien etujen ajamiseen ja vallan tavoitteluun. Valtioiden sisällä vallan tavoittelua yleensä rajoitetaan hierarkkisella poliittisella järjestyksel-

lä ja hallinnolla. Valtioiden välisessä toiminnassa ihmisen itsekkyydelle ei ole yhtä suuria rajoituksia. Realistisen lähestymistavan mukaan valtioiden toimintaa kansainvälisessä yhteisössä ohjaa niiden omat intressit ja valta-aseman tavoittelu.¹⁰

Omien etujen ajaminen johtaa samanhenkisten valtioiden keskinäiseen yhteistyöhön ja yhteisten periaatteiden noudattamiseen. Valta ja intressit voidaan nähdä suhteellisina käsitteinä, jotka muuttuvat ajallisesti ja alueellisesti. Realismin mukaan ”kansainvälisen hallituksen” puuttuessa valtioiden ristiriitaiset intressit johtavat konflikteihin. Valta-aseman tavoittelu johtaa pyrkimykseen muuttaa näitä periaatteita joko omien etujen mukaiseksi tai muiden valtioiden vallan heikentämiseksi. Samalla yhteistyörakenteet muuttuvat.¹¹

Realistista lähestymistapaa voidaan kritisoida siitä, että valtiokeskeisyys ei sovellu nykypäivän moninapaiseen maailmaan ei-valtiollisine toimijoinen ja monimutkaisine vuorovaikutussuhteineen¹². Siitä huolimatta lähestymistavan voidaan katsoa tukevan tutkimusasetelmaa. Tässä tutkimuksessa ei tarkastella eri valtioiden vuorovaikutussuhteita laajasti, vaan tutkimuksen kohde on yhden valtion, Venäjän, näkemykset Syyrian sisällissodasta. Oletuksen mukaan Venäjä toimii tilanteessa rationaalisesti omien periaatteidensa mukaisesti.

Venäjän kansainvälisen politiikan periaatteita ja valtion suhteita Lähi-itään lähestytään kirjallisuustutkimuksen avulla. Kirjallisuustutkimus on luonteeltaan taustoittava ja sillä luodaan perusta tutkimusongelman tarkastelulle. Kansainvälisen politiikan periaatteet luovat viitekehyksen Venäjän toiminnalle yleisesti ja ilmentävät sen identiteettiä. Venäjän Lähi-idän suhteiden tarkastelu tuo esiin sen alueelliset intressit. Yhdessä nämä selittävät Venäjän käyttäytymistä ja näkemyksiä Syyrian sisällissodan suhteen.

Venäjän politiikkaa ja näkemyksiä arabikevään tapahtumien suhteen tarkastellaan aineistoon perustuvan sisällönanalyysin avulla. Aineiston voidaan katsoa ilmentävän Venäjän identiteettiä. Aineiston kvalitatiivisella analyysillä pyritään löytämään ne teemat, joita Venäjä painottaa arabikevään tapahtumiin liittyen. Kvantitatiivisella analyysillä tarkastellaan puolestaan eri teemojen ajallista painotusta. Tämän tarkoituksena on selvittää, kuinka paljon tapahtumien kulku on vaikuttanut Venäjän näkemyksiin.

¹⁰ Donnelly (2002), 6–13.

¹¹ Donnelly (2002), 6–13.

¹² Rosenberg (2011[1994]), 29–37.

1.4 Lähteet

Sisällönanalyysin pääasiallisena aineistona käytetään Venäjän federaation presidentin tiedotteita sekä YK:n dokumentteja ja niihin liittyviä lehdistötiedotteita. Venäjän presidentin tiedotteet poimittiin presidentin virallisilta Internet-sivuilta hakusanoilla *Syria* ja *Сирия* vuosilta 2011 ja 2012. Hakutulosten perusteella päädyttiin käyttämään ensisijaisesti englanninkielistä materiaalia, koska sen tulkitaan edustavan niitä näkemyksiä, joita Venäjä haluaa viestiä kansainväliselle yhteisölle. Alkuperäisiä venäjänkielisiä käytetään niiden tiedotteiden osalta, joita ei hakuhetkellä ollut vielä saatavilla englanninkielisinä käännöksinä. Näitä virallislouhteisia dokumentteja voidaan pitää luotettavina lähteinä arvioitaessa Venäjän julkisia näkemyksiä.

Aineiston käsittelylle luodaan kontekstia tutkimuskirjallisuudella. Pääasiallisiksi lähteiksi on valittu kaksi teosta. Vuonna 2012 julkaistiin Puolustusministeriön tilaama tutkimus *Muutosten Venäjä*, jota tässä tutkimuksessa käytetään sen ajankohtaisuuden vuoksi. Tutkimus ei ole puolustushallinnon näkemys asioista, mutta se edustaa Venäjän kansainväliseen politiikkaan liittyvää suomalaista asiantuntemusta. Venäjän suhteita arabimaihin tarkastellaan teoksen *Russia in the Middle East: Friend or Foe?* perusteella. Se esittelee kattavasti Neuvostoliiton ja myöhemmin Venäjän suhteita Lähi-idän valtioihin.

Täydentävinä lähteinä tässä tutkimuksessa käytetään eri tutkimuslaitosten julkaisuja. Monet tutkimuslaitoksista ovat riippumattomia ja niillä on pitkät perinteet Venäjään ja Lähi-itään liittyvässä tutkimuksessa. Julkaisujen avulla pyritään tuomaan eri näkökulmia tarkasteluun. Uutistoimistojen ja sanomalehtien artikkeleita käytetään lähteenä selitettäessä arabikevään tapahtumien kulkua tai siihen liittyviä yksittäisiä tapahtumia. Niitä voidaan pitää riittävän luotettavina lähteinä hahmotettaessa tapahtumien yleistä kulkua.

1.5 Dispositio

Tutkimuksen ensimmäisessä luvussa, johdannossa, esitellään tutkimuksen aihepiiri. Toisessa luvussa esitellään niitä periaatteita, joiden mukaan Venäjä kertoo toimivansa osana kansainvälistä järjestelmää. Kolmas luku taustoittaa Venäjän suhteita Lähi-itään. Tarkoituksena on luoda käsitys arabikevättä edeltäneestä tilanteesta.

Neljäs ja viides luku ovat tutkimuksen keskeisin osio. Neljännessä luvussa esitellään havainnot tutkimusaineistosta. Viidennessä luvussa tarkastellaan aineistosta esiin nousseita teemoja. Tarkastelun tuloksena syntyy näkemys Venäjän roolista ja sen tavoittelemasta loppuasetelmasta haettaessa ratkaisua Syyrian sisällissotaan. Kuudennessa luvussa, yhteenvedossa, kerrataan tutkimuksen keskeiset johtopäätökset ja pohditaan niihin vaikuttaneita tekijöitä sekä esitetään mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2 VENÄJÄN KANSAINVÄLISTÄ POLITIIKKAA OHJAAVAT PERIAATTEET

Neuvostoliiton romahduksen jälkeen Venäjä luopui vastakkainasettelusta Yhdysvaltain kanssa ja pyrki lähentymään länttä. 1990-luvun puolivälissä Venäjän ulko- ja turvallisuuspolitiikka muuttui pragmaattisemmaksi ja vähemmän länsimyohteiseksi.¹³ Ideologisten periaatteiden sijaan keskeiseksi ulkopoliittiseksi periaatteeksi tuli Venäjän intressien suojeleminen¹⁴.

Venäjällä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Se on suoraan presidentin johtamaa hallinnosta riippumatonta toimintaa. Käytännön vaikutusvalta rajoittuu pieneen eliittiin, johon kuulumattomilla on vain vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon.¹⁵ Toimintaa ohjaa maan suurvalta-aseman puolustaminen¹⁶.

Venäjän valtiojohto on nimennyt viisi periaatetta, jotka määrittävät maan toimintaa kansainvälisessä politiikassa. Muun muassa presidentti Medvedev mainitsi nämä periaatteet haastattelussa vuonna 2008. Tunnistettuja periaatteita ovat kansainvälisen oikeuden normien korostaminen, moninapaisen maailmanjärjestyksen muotoutumisen edistäminen, eristäytymättömyys, omien kansalaisten suojeleminen myös maan rajojen ulkopuolella ja etuoikeutetut intressipiirit.¹⁷ Edellä mainitut periaatteet eivät ole toisistaan riippumattomia, vaan osaa niistä voidaan käyttää keinona toisten periaatteiden tavoitteiden saavuttamiseksi.¹⁸ Kuten jäljempänä huomataan, periaatteet voivat olla myös ristiriidassa keskenään. Tällöin periaatteista voidaan tinkiä omien intressien hyväksi.

2.1 Kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustaminen

Venäjä korostaa kansainvälisen oikeuden periaatteita kansainvälisessä yhteistoiminnassa. Ne toimivat viitekehyksenä sen kehittäessä suhteita toisiin valtioihin.¹⁹ Näitä periaatteita käytetään välineenä oman valtion puolustamisessa ja korostettaessa valtiosuvereniteettia. Venäjä edellyttää, että se on osallisena näiden kansainvälisten normien ja periaatteiden luomisessa ja niiden soveltamisen määrittämisessä. Venäjä ei ole halukas allekirjoittamaan sopimuksia, joiden laatimisessa se ei itse ole ollut mukana. Venäjän näkemyksen mukaan historia, ydinasepotentiaali ja luonnonvarat oikeuttavat maan vahvan aseman kansainvälisessä yhteisössä.²⁰

¹³ Kreutz (2007a).

¹⁴ Kreutz (2007b).

¹⁵ Muutosten Venäjä (2012), 16.

¹⁶ Muutosten Venäjä (2012), 10.

¹⁷ Президент России (2008).

¹⁸ Muutosten Venäjä (2012), 10.

¹⁹ Президент России (2008).

²⁰ Muutosten Venäjä (2012), 15.

YK:n turvallisuusneuvoston pysyvänä jäsenenä Venäjällä on merkittävä asema järjestön toiminnassa. Venäjä korostaa järjestön roolia etenkin maailman kriisipesäkkeisiin liittyvissä asioissa. Maalla on halu palauttaa YK:n turvallisuusneuvostolle kylmän sodan aikainen vaikutusvalta. Tällä Venäjä haluaa vähentää Naton asemaa kansainvälisessä politiikassa. Venäjä on vastustanut Naton toimia tilanteissa, joissa sillä ei ole ollut YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta. Se ei halua sellaisten järjestöjen, joihin se ei itse kuulu, yksipuolisesti soveltavan kansainvälisen oikeuden normeja.²¹

Venäjän näkökulmasta kansainvälisen oikeuden periaatteet puolustavat itsenäisen valtion suvereniteettia. Se on useissa kriisitilanteissa korostanut suvereniteetin kunnioittamista. Se on vastustanut sotilaallisen voiman käyttöä suojeluperiaatteen perusteella. Toisaalta Abhasia ja Etelä-Ossetia toimivat esimerkkeinä tilanteista, joissa Venäjä on käyttänyt kansainvälistä oikeutta perusteena tukiessaan alueiden suvereniteettivaatimuksia ja irtautumista emovaltiosta. Venäjä ei siis kategorisesti torju toisten valtioiden puuttumista valtion sisäisiin asioihin. Se käyttääkin kansainvälisen oikeuden periaatteisiin vetoamista ajoittain retorisenä välineenä. Näihin periaatteisiin vedotaan silloin, kun se on maalle edullista.²²

Kansainvälisen oikeuden periaatteet nousevat esille myös muissa kuin valtioiden suvereniteettia uhkaavissa kysymyksissä. Arktisen alueen tulevaisuus on yksi esimerkki tällaisesta tilanteesta. Ratkaistaessa eri valtioiden oikeutta alueen käyttöön, luonnonvarojen hyödyntämiseen ja niihin liittyvään päätöksentekoon osallistumiseen Venäjä vetoaa juuri näihin periaatteisiin.²³ Toisaalta Venäjä on estänyt Kiinaa osallistumasta Arktisen neuvoston toimintaan. Tämä on kansainvälisen oikeuden periaatteiden vastaista ja on ristiriidassa moninapaisen maailmanjärjestyksen edistämisen kanssa. Oman intressipiirin suojeleminen menee tässä kysymyksessä edellä mainittujen periaatteiden edelle.²⁴

2.2 Moninapaisen maailmanjärjestyksen edistäminen

Venäjä haluaa olla jatkossakin suurvalta ja se pyrkii lisäämään vaikutusvaltaansa maailmassa. Se ei pysty kiistämään Yhdysvaltojen hegemoniaa eikä sillä ole kykyä palata kylmän sodan aikaiseen kaksinapaiseen maailmanjärjestykseen. Sen sijaan Venäjän tavoitteena on olla yksi moninapaisen maailman valtakeskuksista.²⁵

²¹ Muutosten Venäjä (2012), 15.

²² Muutosten Venäjä (2012), 15–16.

²³ Muutosten Venäjä (2012), 15–16.

²⁴ Muutosten Venäjä (2012), 25.

²⁵ Muutosten Venäjä (2012), 12–13.

Venäjän mukaan moninapaisessa maailmassa valtioilla on toisistaan poikkeavat intressit. Tämä johtaa valtioiden väliseen kilpailuasetelmaan eikä yksittäinen valtio voi tehdä maailmaa koskettavia päätöksiä muita kuulematta. Tällainen asetelma palvelee Venäjän etuja, sillä tällöin se pääsee osalliseksi kansainvälisen järjestelmän päätöksentekoon.²⁶ Venäjä ei salli yksinapaista maailmanjärjestystä, jossa päätöksentekovalta maailmaa koskevista asioista keskittyy yhdelle valtiolle – Yhdysvalloille. Se pitää tällaista tilannetta uhkana maailman turvallisuudelle.²⁷

Siksi Venäjä tekee tiivistä yhteistyötä Kiinan kanssa ja hyväksyy sen vaikutusvallan kasvamisen. Yhtenä tavoitteena on pitää muut toimijat poissa Venäjän intressipiiriin kuuluvasta Keski-Aasiasta ja ylipäänsä vähentää Yhdysvaltain hegemoniaa. Kiina pyrkii kuitenkin vähentämään riippuvuuttaan Venäjästä. Kumppanuudesta huolimatta maat voidaan nähdä toistensa kilpailijoina, eikä Venäjä halua Kiinasta tasaveroista toimijaa. Sillä ei ole kuitenkaan mahdollisuuksia estää Kiinan vahvistumista.²⁸

Sen sijaan Turkin vahvistumisessa Venäjä ei näe samanlaista ongelmaa. Sillä nähdään olevan Yhdysvaltain hegemoniaa vähentävä vaikutus. Turkin lisääntyvä läsnäolo Venäjän intressipiirillä Keski-Aasiassa muodostaa maiden välille kuitenkin kilpailuasetelman. Se liittyy osittain energiatoimituksiin. Eurooppa haluaa vähentää energiariippuvuuttaan Venäjästä, ja Turkki on tässä keskeinen toimija. Toistaiseksi Venäjä ei pidä Turkkia samanlaisena nousevana uhkana kuin Kiinaa. Turkin kanssa Venäjä pystyy vielä kilpailemaan.²⁹

Venäjän tavoitteena on kasvattaa vaikutusvaltaansa erityisesti Euroopassa. Euroopan maiden energiariippuvuus Venäjästä ja Yhdysvaltojen ohjuspuolustushanke ovat esimerkkejä keinoista, joita voidaan käyttää tämän päämäärän saavuttamiseksi. Jos Venäjä onnistuu estämään ohjuspuolustushankkeen toteutumisen, se vahvistaisi Venäjän suurvalta-asemaa. Epäonnistuksessaan aikeissaan Venäjä tulee osoittaneeksi Yhdysvaltojen hegemonian.³⁰

²⁶ Muutosten Venäjä (2012), 13.

²⁷ Президент России (2008).

²⁸ Muutosten Venäjä (2012), 21–22.

²⁹ Muutosten Venäjä (2012), 26.

³⁰ Muutosten Venäjä (2012), 13.

2.3 Eristäytymättömyys

Venäjä haluaa olla aktiivinen kansainvälinen toimija. Tämä näkyy osittain jo edellisen periaatteen kohdalla. Venäjän kansainväliseen politiikkaan liittyvät ratkaisut ovat joissakin tilanteissa omanlaatuisia. Siitä huolimatta maa haluaa tehdä kansainvälistä yhteistyötä eri osaluilla. Venäjä käyttää vaikutuskanavina eri kansainvälisiä järjestöjä. Tällaisia ovat muun muassa YK, Maailman kauppajärjestö³¹, Shanghaiin yhteistyöjärjestö, Kollektiivisen turvallisuussopimuksen järjestö ja islamilainen yhteistyöjärjestö³². Jäsenyys monissa eri organisaatioissa mahdollistaa kattavan tiedonsaannin ja mahdollistaa omien intressien ajamisen. Liitolaisten puuttuessa yhteistyöfoorumit ovat keino puolustautua ja hakea tukea omille näkemyksille.³³

Huolimatta siitä, että Venäjällä on ollut kiistoja niin Naton, Euroopan Unionin (EU) kuin Yhdysvaltojenkin kanssa, se ei hae vastakkainasettelua toisten valtioiden tai järjestöjen kanssa. Oman vaikutusvallan lisääminen edellyttää laajaa yhteistyötä eri valtioiden ja niiden järjestöjen kanssa, joihin Venäjä ei itse kuulu.³⁴ Yhtenä motiivina ovat taloudelliset tekijät. Venäjä haluaa varmistaa, että sen luonnonvaroilla riittää asiakkaita.³⁵

2.4 Omien kansalaisten suojeleminen

Venäjä pitää tärkeänä suojella kansalaisiaan myös maan rajojen ulkopuolella. Laajemmin tämä kattaa myös venäläisten ulkomailla sijaitsevan liiketoiminnan ja venäläisyyden suojelemisen. Maa on valmis vastamaan sen kansalaisia vastaan kohdistuneisiin aggressioihin. Tämän periaatteen kerrotaan ohjaavan Venäjän ulkopolitiikkaa.³⁶

Jotta se voi osoittaa tämän paitsi muille valtioille myös omille kansalaisilleen, Venäjä tarvitsee esimerkkejä. Tällaisia esimerkkejä lähialueella ovat olleet muun muassa Pronssisoturikiista Virossa ja huoltajuuskiistat Suomessa. Tällaisissa tilanteissa pyritään vaikuttamaan ihmisten mielipiteisiin massaviestinnän avulla. Tavoitteena on ennen kaikkea luoda mielikuva siitä, että Venäjä on valmis toimimaan tilanteen niin vaatiessa. Tähän periaatteeseen vetoaminen voidaan nähdä retorisenä keinona edistää suurvalta-asemaa ja puolustaa omia intressipiirejä.³⁷

³¹ World Trade Organisation (2012). Venäjä hyväksyttiin jäseneksi 22.8.2012.

³² Organisation of Islamic Cooperation (2012). Venäjä on ollut järjestön tarkkailijajäsen vuodesta 2005.

³³ Muutosten Venäjä (2012), 11–12.

³⁴ Президент России (2008).

³⁵ Muutosten Venäjä (2012), 12.

³⁶ Президент России (2008).

³⁷ Muutosten Venäjä (2012), 14.

2.5 Etuoikeutetut intressipiirit

Venäjä pitää entistä Neuvostoliiton aluetta historiallisesti etuoikeutettuna intressipiirinään. Venäjän näkemyksen mukaan sillä on oikeus käyttää valtaansa alueella. Tiukimmin Venäjä kontrolloi Valko-Venäjää ja Ukrainaa. Keski-Aasian suhteen Venäjä käyttää työkalunaan Kollektiivisen turvallisuussopimuksen järjestöä ja Shanghain yhteistyöjärjestöä. Intressipiiri-oikeuttaan se pyrkii käyttämään laajemmallakin alueella, kuten esimerkiksi entisen Varsovan liiton alueella itäisessä Keski-Euroopassa. Venäjä voi käyttää energiatoimituksia poliittisena pelotteena edistääkseen omia intressejä, mutta se voi olla haitallista myös Venäjälle. Esimerkiksi Ukrainan painostamisessa sen on huomioitava vaikutukset EU-suhteisiin.³⁸

Intressipiirijatteluun liittyy pelko Venäjää vastaan kohdistetuista ulkoisista uhkista. Yhtenä uhkana Venäjä näkee Naton laajenemisen sen intressipiirille³⁹. Venäjän strateginen kulttuuri⁴⁰ ei määritä maalle prioriteetteja. Siksi se varautuu torjumaan itse arvioimansa uhkan kaikissa ilmansuunnissa riittävällä voimalla. Uhkakuvia käytetään myös sisäpoliittisena välineenä, jolla valtion johto legitimoii valtansa.⁴¹

Venäjä ei tavoittele yliverstaista asemaa perinteisen vaikutuspiirinsä ulkopuolella. Huolimatta siitä, että sillä ei ole aikomusta rakentaa Yhdysvaltain kaltaista hegemoniaa tuon alueen ulkopuolelle, joidenkin kauempana sijaitsevien valtioiden voidaan katsoa kuuluvaksi Venäjän intressipiiriin.⁴² Kauppasuhteet ja asekaupat ovat tekijöitä, jotka lisäävät valtioiden riippuvuutta Venäjästä. Siksi muun muassa Iranin ja Syyrian voidaan katsoa kuuluvan Venäjän intressipiiriin.⁴³

Vuonna 2011 Medvedev pyrki lieventämään intressipiirijattelua. Hänen mukaansa Venäjä eikä muutkaan valtiot voi pitää sellaisia intressipiirejä, missä toiset valtiot eivät saa toimia ilman lupaa. Kyse on enemmänkin siitä, että Venäjällä on naapurivaltoidensa kanssa historiallisesti hyvät suhteet ja tilanteen halutaan säilyvän sellaisena myös tulevaisuudessa.⁴⁴ Tämä voidaan nähdä enemmänkin neutraalin mielikuvan luomisena kuin Venäjän näkemysten muuttumisena, sillä intressipiirijattelu on osa suurvallan roolia.⁴⁵

³⁸ Muutosten Venäjä (2012), 13–14.

³⁹ Muutosten Venäjä (2012), 20.

⁴⁰ Ks. Muutosten Venäjä (2012), 9. ”*Strategiseksi kulttuuriksi nimitetään strategiseen päätöksentekoon osallistuvien organisaatioiden ja toimijoiden keskuudessa vallitsevaa kulttuuria, joka antaa poliittisille johtajille toimintaohjeita strategisten päätöstensä taustaksi.*”

⁴¹ Muutosten Venäjä (2012), 17.

⁴² Muutosten Venäjä (2012), 28.

⁴³ Muutosten Venäjä (2012), 14.

⁴⁴ Ks. Президент России (2008); President of Russia (20.6.2011).

⁴⁵ Muutosten Venäjä (2012), 13.

3 VENÄJÄN SUHTEET LÄHI-ITÄÄN ENNEN ARABIKEVÄTTÄ

Neuvostoliiton romahdettua vastakkainasettelusta luopuminen ja lähentyminen lännen kanssa veivät Venäjän huomion pois arabimaailmasta. Se käytännössä vetäytyi alueelta poliittisesti. Tilanne alkoi vähitellen muuttua 1990-luvun puolivälissä, mutta sisäpoliittinen epävakaus vei valtion johdon huomion, ja suhteiden kehittyminen arabimaailmaan oli hidasta.⁴⁶ Vasta 2000-luvun puolivälissä Venäjä alkoi olla aktiivisempi toimija arabimaailmassa, etenkin Lähi-idässä. Pääasiallisiksi tavoitteeksi tulivat strategiset ja taloudelliset intressit⁴⁷.

3.1 Venäjän intressit Lähi-idässä

2000-luvun puolivälin jälkeen Venäjän aktiivisuus Lähi-idän suhteen on kasvanut huomattavasti. Se on luonut kahdenväliset suhteet käytännössä jokaisen alueen valtion kanssa Välimeren rannalta Persianlahdelle. Näihin lukeutuu myös Palestiinan aluehallinto ja alueen ei-arabivaltiot Israel ja Iran. Lähi-idän suhteiden pääasiallisena tarkoituksena on ollut alueen ulkopuolisten intressien tukeminen.⁴⁸

Yhtenä intressinä on Venäjään kohdistuvien turvallisuusuhkien vähentäminen. Lähi-idän valtiojärjestelmien hauraus ja Yhdysvaltojen kasvanut läsnäolo sekä Lähi-idässä että Keski-Aasiassa tekevät Venäjän etelärajasta haavoittuvan. Sillä ei ole enää Neuvostoliiton aikaista puskurivyöhykettä ympärillään.⁴⁹

Venäjällä on väkimäärältään suuri ja voimakkaasti kasvava muslimivähemmistö⁵⁰. Toisin kuin monissa länsimaissa, kyse ei ole maahanmuuttajista, vaan muslimit ovat pääosin osa alueen alkuperäisväestöstä⁵¹. Siksi Venäjän on suhtauduttava varovasti islamiin liittyviin kysymyksiin. Se ei halua aiheuttaa kuohuntaa muslimimaailmassa, sillä se voisi lisätä tuen virtaamista separatistisille ja ääri-islamistisille aineksille Kaukasuksella. Lähi-idän epävakaa tilanteella voi alueen maantieteellisen läheisyyden vuoksi olla suoria vaikutuksia Venäjän sisäiseen vakauteen.⁵²

Lähi-idän vakauttaminen oli jo Neuvostoliiton aikana tärkeä tavoite. Israelin itsenäistymisestä lähtien jatkunut kiista sen ja sitä ympäröivien arabivaltioiden välillä on alueen vakauden avaintekijä. Vaikka kiistaan liittyvässä palestiinalaiskysymyksessä Venäjä puolustaa palestiina-

⁴⁶ Kreutz (2007b).

⁴⁷ Kreutz (2007a).

⁴⁸ Kaczmariski (2011).

⁴⁹ Kreutz (2007b).

⁵⁰ Kreutz (2007c). Ks. myös Central Intelligence Agency (2012). Venäjän väestöstä 10–15 % on muslimeja.

⁵¹ Kreutz (2010), 5.

⁵² Kreutz (2007c).

nalaisia, on se alusta alkaen tunnustanut Israelin valtiona ja pitää sen olemassaoloa oikeutettuna.⁵³

Venäjä on toiminut tilanteen vakauttamiseksi yhdessä Yhdysvaltojen, YK:n ja EU:n kanssa. Se haluaa toimia aktiivisena välittäjänä kiistan sovittamisessa. Venäjä ei halua sulkea pois ketään osapuolta rauhaprosessista. Se ylläpitää suhteita sekä Israeliin⁵⁴ että arabimaihin. Valtiollisten toimijoiden lisäksi Venäjällä on yhteydet alueella vaikuttaviin Hizbollahiin ja Hamasiin, joita jotkut maat pitävä terroristijärjestöinä. Venäjän toiminta rauhanprosessissa voidaan nähdä liittyvän paitsi maan sisäiseen vakauteen myös yhtenä keinona Venäjän vaikutusvallan lisäämiseksi kansainvälisessä yhteisössä.⁵⁵

Israel on suhtautunut Venäjän pyrkimyksiin epäluuloisesti ja vastustanut Venäjän aktiivista roolia rauhanprosessissa, mikä on vähentänyt Venäjän vaikutusmahdollisuuksia⁵⁶. Vastaavasti arabimaat ovat olleet myötämielisiä Venäjän vahvalle poliittiselle roolille Lähi-idässä. Niillä on Venäjän kanssa yhteiset intressit Yhdysvaltain hegemonian vähentämisessä. Venäjä on kyennyt vastaamaan näihin toiveisiin vasta 2000-luvun puolivälissä. Se ei kuitenkaan ole yhtä vahva tekijä kuin Neuvostoliitto parhaimmillaan.⁵⁷

Venäjällä on kaupallisia intressejä Lähi-idän suhteen. Merkittävänä öljyn ja maakaasun tuottajana se on yksi harvoista maista, jotka eivät ole riippuvaisia Lähi-idän energiavaroista. Tässä suhteessa useat Lähi-idän valtiot ovat Venäjän kilpailijoita muun muassa Euroopan energiamarkkinoilla. Kilpailuasetelmasta huolimatta Venäjälle on edullista toimia yhteistyössä muiden tuottajien kanssa.⁵⁸

Toisaalta Lähi-itä on arvokas markkina-alue. Venäjä onkin pyrkinyt kehittämään kauppasuhteita useiden alueen valtioiden kanssa, vaikka sillä ei olisi muita merkittäviä intressejä kyseisten valtioiden suhteen. Muun muassa Egyptin ja Arabiemiraattien suuntaan Venäjällä on hyvin toimivat kauppasuhteet. Vaikka asevientä ei ole yhtä laajamittaista kuin parhaimmillaan Neuvostoliiton aikaan, Lähi-idässä on edelleen runsaasti käytössä venäläisiä aseita, ja Venäjä on edelleen merkittävä aseviejä.⁵⁹ Asevientä on yksi keino poliittisen vaikutusvallan luomisessa⁶⁰.

⁵³ Kreutz (2007c).

⁵⁴ Trenin (2010), 4. Israelin väestöstä merkittävä osa on entisiä Neuvostoliiton juutalaisia. Tämä on yksi syy Venäjän intresseille Israelin suhteen. Vrt. Omien kansalaisten ja venäläisyyden suojeleminen.

⁵⁵ Trenin (2010), 8–9.

⁵⁶ Trenin (2010), 8–9.

⁵⁷ Kreutz (2010), 8.

⁵⁸ Kreutz (2007c).

⁵⁹ Kreutz (2007c).

⁶⁰ Kaczmariski (2011).

Venäjä on valtaosin länsimielisten valtioiden ympäröimä. Tässä puristuksessa etenkin 2000-luvulta lähtien Venäjälle on ollut strategisesti tärkeää turvata pääsy Välimerelle ja edelleen Intian valtamerelle.⁶¹ Tämänkin intressi voidaan nähdä Venäjän suurvalta-aseman osoituksena. Hyvät suhteet arabimaihin edesauttavat Venäjän läsnäoloa kyseisillä merialueilla.

3.2 Merkittävin kumppani Syyria

Jo Neuvostoliiton aikana Syyria oli yksi merkittävimmistä kumppaneista Lähi-idässä. Sen merkitys korostui entisestään, kun Egypti elvytti suhteitaan länsimaihin ja karkotti venäläiset sotilasneuvonantajat maasta 1970-luvun alussa. Syyrian merkitys kumppanina on säilynyt myös Venäjän aikana, vaikka yhteistyö pieneni huomattavasti Neuvostoliiton romahduksen myötä. Suhteita ylläpiti kaksi tekijää: Syyrian neuvostoaikainen velka ja asevientit Venäjältä Syyriaan. Maiden välinen suhde, kuten Venäjän suhtautuminen koko Lähi-itään, oli 2000-luvun puoliväliin saakka intensiteetiltään matala. Syyrian neuvostoaikaisen velan takaisinmaksustakin päästiin lopullisesti sopuun vasta tuolloin.⁶²

Suhde Syyrian on aina ollut enemmän poliittinen ja strateginen, vaikka 2000-luvun puolivälistä lähtien Venäjän vienti Syyriaan kasvoikin merkittävästi⁶³. Kasvun syynä oli pääasiassa länsimaiden pyrkimys Syyrian eristämiseen. Venäjän poliittisten ja taloudellisten suhteiden kehittyminen alueen muiden valtioiden kanssa on vähentänyt Syyrian merkitystä Venäjän Lähi-idän politiikassa. Siitä huolimatta Venäjä ei voi jättää Syyriaa huomiotta. Syyria on suhteellisen riippumattoman länsimaista ja ennen arabikevään alkamista maa oli kohtalaisen vakaa. Sen sijainti itäisen Välimeren rantavaltiona tekee siitä Venäjälle strategisesti tärkeän. Se tukee Venäjän pyrkimyksiä taata pääsy maailman merille.⁶⁴

Syyria on avaintekijä Lähi-idän rauhanprosessissa. Venäjä käyttää suhteitaan Syyriaan saadakseen merkittävemmän roolin rauhanprosessissa ja sitä kautta lisätäkseen vaikutusvaltaa alueella. Venäjä on muun muassa vaatinut Golanin kukkuloiden palauttamista Syyrian hallintaan ja vuosituhanen vaihteessa yritti suostutella Syyriaa monenkeskisiin rauhanneuvotteluihin siinä kuitenkin onnistumatta. Yleisen vakauden sijaan Venäjä keskittyi sittemmin entistä enemmän Syyrian ja Israelin välisen tilanteen vakauttamiseen. Kuten aiemmin mainittiin, Israel ei ole ollut halukas Venäjän roolin kasvamiseen rauhanneuvotteluissa.⁶⁵

⁶¹ Kreutz (2010), 5.

⁶² Kreutz (2007b).

⁶³ Vrt. Trenin (2010), 10. Hänen mukaan Syyrian ja Venäjän välinen suhde on pääosin taloudellinen.

⁶⁴ Kreutz (2010), 4–5,8.

⁶⁵ Kreutz (2007b).

Venäjän tuki Syyrialle ei ole ollut ehdotonta. Vuonna 2004 Venäjä mahdollisti YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1559 hyväksymisen pidättäytymällä äänestämästä. Päätöslauselmalla Syyriaa veloitettiin vetäytymään Libanonista ja riisumaan aseista sen maaperällä olevat libanonilaiset aseelliset ryhmittyvät. Venäjän mukaan se ratkaisi vain yhden osatekijän Lähi-idän kiistassa jättäen huomiotta useat tärkeämmät tekijät. Venäjä ei käyttänyt veto-oikeuttaan, koska se ei halunnut heikentää suhteitaan Yhdysvaltoihin ja Israeliin.⁶⁶

Vuonna 2005 Libanonin pääministeri Haririn murhan jälkeen paine Syyriaa kohtaan kasvoi. Länsimaat halusivat asettaa pakotteita Syyrialle, koska sen epäiltiin sekaantuneen murhaan. Venäjä ei kyennyt tätä estämään, mutta sai aikaan lievennyksiä päätöslauselman tekstiin. Pakotteiden sijaan puhuttiin muista toimista. Muutoksen jälkeen Venäjä äänesti yhdessä muiden YK:n turvallisuusneuvoston jäsenten kanssa päätöslauselma 1636 hyväksymisen puolesta. Jälleen kerran Venäjä ei kyennyt vastustamaan Yhdysvaltojen ja Israelin vaikutusvaltaa alueella. Yhdysvaltojen asettamat pakotteet Syyriaa vastaan ovat olleet voimassa siitä lähtien.⁶⁷

Syyria odottaa Venäjän tarjoavan diplomaattista suojaa Yhdysvaltojen ja Israelin uhkaa vastaan. Syyrialla on halu ostaa Venäjältä aseita ja muuta kehittyntä teknologiaa, joita se ei pysty hankkimaan muualta.⁶⁸ Syyrian runsas neuvostovalmisteinen aseistus vaati huoltoa ja varaosia. Venäjä onkin jatkanut kaluston huolto-, korjaus- ja modernisointitoimia, mutta ei ole ollut halukas myymään moderneinta aseistusta Syyrialle. Tällä se on halunnut estää alueen voimatasapainon muuttumisen ja suhteiden vaarantumisen Yhdysvaltoihin ja Israeliin. Israel pelkää aseiden päätyvän Syyriasta Libanonin puolelle Hizbollahin käsiin.⁶⁹

Vuonna 2005 Venäjä vakuutti, että se ei myy hyökkäyksellistä aseistusta Syyrialle. Samana vuonna solmittiin sopimus Strelets-ilmatorjuntaohjusjärjestelmien myynnistä. Niiden korostettiin olevan puolustuksellinen ase, jonka rakenne estää ohjusten käytön olalta laukaistavana järjestelmänä. Näin ollen Hizbollahilla ei olisi niille käyttöä taistelussa Israelia vastaan.⁷⁰ Myöhemmin Syyria sai käyttöönsä keskipitkän kantaman Buk-2M- ja lyhyen kantaman Pantsir-S1-ilmatorjuntaohjusjärjestelmiä. 2010 tehtiin sopimus Yakhont-meritorjuntaohjusten myynnistä Syyrialle. Sen sijaan 2007 sovitut MiG-29- ja Mig-31-hävittäjien toimitukset jätettiin eikä Syyrian pyyntöä saada käyttöönsä pitkän kantaman S-300PMU-ilmatorjuntaohjusjärjestelmää ole hyväksytty.⁷¹

⁶⁶ Kreutz (2010), 14.

⁶⁷ Kreutz (2010), 15–16.

⁶⁸ Kreutz (2010), 13.

⁶⁹ Kreutz (2010), 18–20.

⁷⁰ Kreutz (2007b).

⁷¹ Kreutz (2010), 18–20.

Venäjä peri Neuvostoliitolta Syyrian Tartusissa sijaitsevan merivoimien huoltotukikohdan. Tukikohta oli päässyt rapistumaan neuvostoaikana ja se oli lähes hylätty. Vuonna 2008 Venäjä aloitti neuvottelut Tartusin muuttamisesta merivoimien pysyväksi tukikohdaksi. Seuraavana vuonna sinne toimitettiin uusi kelluva laituri. Venäjän merivoimat pitää tukikohdan merkitystä Välimerelle suuntautuvien operaatioiden kannalta tärkeänä.⁷²

⁷² Kreutz (2010), 21.

4 VENÄJÄN NÄKEMYKSIÄ SYYRIAN SISÄLLISSODASTA JA SEN RATKAISEMISESTA

Venäjä on ollut aktiivinen toimija haettaessa ratkaisua Syyrian sisällissotaan. Se on tuonut monessa yhteydessä julki oman näkemyksensä siitä, miten tilanteen vakauttamisessa tulisi edetä. Se on hyödyntänyt suoria suhteitaan Syyriaan ja hakenut aktiivisesti tukea näkemyksilleen eri järjestöissä. YK:n turvallisuusneuvostossa Venäjä on puolustanut näkemyksiään monen muun jäsenen eriäviä näkemyksiä vastaan. Tässä luvussa Venäjän federaation presidentin tiedotteiden avulla muodostetaan käsitys Venäjän virallisesta näkemyksestä. Lisäksi tarkastellaan, miten eri järjestöjen julistukset ja julkilausumat tukevat näitä näkemyksiä ja miten Venäjän näkemykset ovat tulleet esille YK:n toiminnassa.

4.1 Venäjän presidentin tiedotteet – Venäjän virallinen kanta

Venäjän federaation presidentin Internet-sivuilla julkaistiin vuosina 2011–2012 43 tiedotetta, jotka käsittelivät Syyrian tilannetta ja sisälsivät Venäjän presidentin näkemyksiä. Julkaistuihin tiedotteisiin sisältyi niin puheita, haastatteluja, lehdistötilaisuuksia kuin puhelinkeskusteluja ja viestejä eri valtioiden päämiesten ja Venäjän presidentin välillä. Tiedotteiden sisältöä käsitellään kolmeen ajanjaksoon sitoen: vuosi 2011 kokonaisuudessaan, alkuvuosi 2012 toukokuun loppuun saakka ja loppuvuosi 2012. Ensimmäiselle ajanjaksolle sijoittuu hieman alle kolmasosa julkaistuista tiedotteista. Sekä alkuvuoden että loppuvuoden 2012 osuus tiedotteista on hieman reilu kolmannes. Liitteeseen 1 on koottu luettelo tiedotteista poimituista teemoista tiedotekohtaisesti.

4.1.1 Vuosi 2011

Ensimmäisissä Syyrian sisällissotaan liittyvissä tiedotteissa keväällä 2011 Venäjä esitti tukensa Syyrian presidentin suunnitteleuille sisäisille uudistuksille, joilla tilanne saataisiin rauhoittumaan, ja korosti uudistusten toteuttamista yhteistyössä kansalaisten kanssa. Tässä yhteydessä Venäjä toi toistaiseksi ainoan kerran esille Syyriassa asuvien tai vierailevien Venäjän kansalaisten turvallisuuden olevan Venäjän prioriteettina. Tiedotteet koskivat Venäjän ja Syyrian presidenttien välisiä puhelinkeskusteluja.⁷³

Elokuun lopussa presidentti Medvedev kehotti varaulkoministerinsä välityksellä niin Syyrian hallintoa kuin oppositiotakin lopettamaan väkivaltaisuuDET ja kehotti oppositiota osallistumaan keskusteluihin yhdessä hallituksen edustajien kanssa demokraattisen muutoksen synnyttämiseksi.⁷⁴ Näillä tiedotteilla haluttiin mahdollisesti muistuttaa kansainvälistä yhteisöä Venä-

⁷³ President of Russia (6.4.2011); President of Russia (24.5.2011).

⁷⁴ President of Russia (29.8.2011).

jän ja Syyrian välisestä suhteesta. Toisaalta ne viestittivät Syyrian hallinnolle, että Venäjä ei jätä maata yksin tilanteessa, josta on tulossa Libyan toisinto. Vastaavia näin suoraan yhteydenpitoon liittyviä tiedotteita ei myöhemmin enää julkaistu. Venäjän ja Syyrian johdon väliin yhteydenpitoon viitattiin kuitenkin useissa haastatteluissa myöhemminkin.

Touko-heinäkuun haastatteluissa ja lehdistötilaisuuksissa Venäjä toi selvästi julki, että se ei tule hyväksymään YK:n turvallisuusneuvostossa vastaavia päätöslauselmia, joiden perusteella Libyaa vastaan aloitettiin ilmaiskut. Kyseinen päätöslauselma oli Venäjän mielestä sisällöltään onnistunut, mutta sitä tulkittiin liian laajasti. Tällaiset tulkinnat heikentävät YK:n uskottavuutta. Venäjä kehotti muuta kansainvälistä yhteisöä antamaan tukensa Syyrian hallinnon kaavailemille uudistuksille. Syyrialalla tuli olla mahdollisuus ratkaista sisäiset ongelmansa itsenäisesti ilman ulkopuolista painostamista.⁷⁵ Toisin kuin monet länsimaat, Venäjä ei antanut tukeaan Syyrian vastaisille pakotteille, koska se ei pidä niitä tehokkaana keinona kriisin ratkaisemisessa. Tässä yhteydessä Venäjä vetosi jälleen Libyan tilanteen kokemuksiin.⁷⁶

Loppukesän ja syksyn aikana Syyrian tilanne heikkeni entisestään. Lehdistötilaisuudet ja haastattelut toistivat Venäjän näkemystä, jonka se oli viestittänyt Syyrian johdolle – väkivaltaisuuksien on loputtava ja opposition tulee osallistua tilanteen ratkaisemiseen rauhanomaisesti.⁷⁷

Venäjä ei sulkenut täysin pois YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa Syyrian tilanteesta. Kaikki turvallisuusneuvoston jäsenet olivat yhtä mieltä väkivaltaisuuksien lopettamisesta ja tilanteen ratkaisemisesta rauhanomaisesti. Venäjä ei kuitenkaan sallinut Syyrian hallinnon yksipuolista tuomitsemista, vaan se asetti mahdollisen päätöslauselman reunaehdoksi kriisin osapuolien tasapuolisen kohtelun. Aiemman kantansa mukaisesti Venäjä ei myöskään hyväksynyt Syyrian vastaisten pakotteiden sisällyttämistä päätöslauselmaan.⁷⁸

Vastaavasti Libyan kriisissä Venäjä tuomitsi Gaddafin hallinnon toimet ja vaati yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa häntä väistymään maan johdosta. Presidentti Medvedev perusteli Venäjän erilaista kantaa Syyrian tilanteessa sillä, että Libyassa Gaddafi oli antanut käskyn asevoimilleen surmata opposition aktiivisia toimijoita. Tällaista ei Venäjän mukaan ollut tapahtunut Syyriassa eikä tilanteita voinut siksi pitää samanlaisina. Toisaalta Medvedev antoi samassa yhteydessä ymmärtää, että Venäjän tuki presidentti al-Assadin hallinnolle ei ole ehdotonta. Jos reformiin tähtäävät toimet epäonnistuvat, Venäjä tekee ratkaisuja Syyrian suh-

⁷⁵ Ks. mm. President of Russia (18.5.2011); President of Russia (20.6.2011).

⁷⁶ Ks. mm. President of Russia (27.5.2011).

⁷⁷ Ks. mm. President of Russia (9.9.2011).

⁷⁸ Ks. mm. President of Russia (9.9.2011); President of Russia (12.9.2011).

teen. Ratkaisuilla viitattiin mahdollisesti suhtautumiseen al-Assadin hallintoon, ei Syyrian merkityksen muuttumiseen Venäjän kansainvälisessä politiikassa. Myöhemmin Medvedev muistutti Venäjän ja Syyrian taloudellisista ja poliittisista siteistä sekä korosti Syyrian asemaa Venäjän ystävänä.⁷⁹

Loppuvuonna presidentti Medvedev piti kaksi puhetta, jotka kiteyttivät Venäjän kannan Syyrian kriisissä. Ensimmäinen liittyi YK:n turvallisuusneuvoston jäsenten tapaamiseen muutama päivä sen jälkeen, kun Venäjä oli äänestänyt päätöslauselmaehdotusta vastaan ja näin estänyt sen hyväksymisen.⁸⁰ Puheessaan Medvedev kertasi Venäjän jo aiemmin ilmaisemia näkemyksiä. Samalla Medvedev toi jo toistamiseen esille, että Syyrian hallinnolla ei läheisistä suhteista huolimatta ole Venäjän ehdotonta tukea. Jos al-Assadin hallinto ei kykene toteuttamaan muutoksia, sen on väistytävä. Hallinnon vaihtumisesta voi Venäjän mukaan päättää ainoastaan syyrialaiset itse. Lisäksi Medvedev muistutti YK:n tarkoituksesta. Sen ei tule päätöslauselmillaan puuttua yksipuolisesti minkään valtion sisäisiin asioihin.⁸¹

Toisen puheen presidentti Medvedev piti Venäjälle akkreditoiduille suurlähettiläille, jotka luovuttivat valtakirjansa Medvedeville. Näiden joukossa oli muun muassa Syyrian suurlähettiläs. Puheessaan hän muistutti Venäjän ja Syyrian historiallisista suhteista ja ystävyyydestä. Hän korosti kansainvälisen oikeuden periaatteita ja syyrialaisen oikeutta ratkaista sisäiset ongelmansa itsenäisesti ilman ulkopuolista väliintuloa.⁸²

4.1.2 Kevät 2012

Kevään 2012 Syyriaa koskevat tiedotteet sisälsivät useita kahdenvälisiä keskusteluja Venäjän presidentin ja eri valtioiden päämiesten välillä. Useimmiten keskustelun toisena osapuolena oli jokin arabimaa. Osa yhteydenotoista tapahtui toisen osapuolen aloitteesta, osa puolestaan Venäjän presidentin aloitteesta. Tiedotteiden perusteella useimmista asioista vallitsi yhteinen ymmärrys keskustelun osapuolten välillä. Sisällöltään keskustelut toistelivat samoja näkökulmia kuin vuonna 2011 julkaistut tiedotteet. Venäjän keskeisenä teemana näissä keskusteluissa oli paitsi verenvuodatuksen lopettaminen myös Syyrian suvereniteetin kunnioittaminen ja tilanteen ratkaiseminen laaja-alaisen kansallisten neuvotteluiden kautta. Näissä keskusteluissa Venäjä toi aiempaa voimakkaammin esiin kielteisen suhtautumisensa ulkopuoliseen väliintuloon.⁸³ Puhelinkeskusteluissa Turkin pääministerin ja Ranskan presidentin kanssa nos-

⁷⁹ President of Russia (5.8.2011); President of Russia (9.9.2011).

⁸⁰ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia käsitellään tarkemmin omassa alaluvussa.

⁸¹ President of Russia (7.10.2011).

⁸² Президент России (7.12.2011).

⁸³ Ks. mm. President of Russia (22.2.2012c); President of Russia (22.2.2012d).

tettiin esille Venäjän delegaation vierailu Syyriaan vain päivää ennen puhelinkeskusteluita. Samalla Venäjä ilmaisi valmiutensa jatkaa tilanteen sovittelua.⁸⁴

Vaikka keskustelut eivät sisällöllään tarjoakaan uutta näkökulmaa tilanteeseen, niiden julkaiseminen ajankohtana, jolloin sekä Arabiliitto että YK hakivat aktiivisesti ratkaisua Syyrian tilanteen vakauttamiseksi, osoittivat Venäjän tuen järjestöjen ponnisteluille⁸⁵. Samalla ne luovat mielikuvan Venäjästä aktiivisena toimijana, joka pitää yhteyttä kaikkiin osapuoliin – myös Iraniin. Sillä, että osa keskusteluista käytiin vastapuolen aloitteesta, osoitetaan myös muiden maiden kiinnostus Venäjän toimiin ja näkemyksiin.

Helmikuun lopulla Medvedev puhui jälleen Venäjälle akkreditoiduille suurlähettiläille, jotka luovuttivat valtakirjansa. Tällä kertaa teemana olivat muun muassa kansainvälisen politiikan periaatteet korostaen YK:n merkitystä ja asemaa ratkaistaessa Syyrian kaltaisia kriisejä. Ratkaistaessa kansakuntien tai kansojen tulevaisuutta heitä ei saa painostaa hätäisiin päätöksiin ulkopuolisella kampanjalla.⁸⁶ Kuulijoiden joukossa oli Yhdysvaltain suurlähettiläs, ja tämä osio puheesta lienee tarkoitettu erityisesti hänelle.

Kuukautta myöhemmin Medvedev jatkoi samaa teemaa puheessaan Venäjän kansainvälisen neuvoston konferenssissa. Siinä hän paheksuu länsimaiden pyrkimyksiä Syyrian kriisin nopeaan ratkaisemiseen uhkaamalla ulkopuolisella väliintulolla ja pakotteilla. Hän ei maininnut suoraan mitään valtiota nimeltä, vaan puhui maista tai ryhmistä, joilla on intressejä. Toisaalta hän mainitsi kansainvälisen yhteisön kykenevän löytämään yhteisiä lähestymistapoja Syyrian kriisin ratkaisemiseksi, kun asioista keskustellaan ammattimaisesti. Esimerkkinä yhteisen lähestymistavan löytämisestä mainittiin Arabiliiton viiden periaatteen suunnitelma⁸⁷, jonka laatimiseen myös Venäjä oli osallistunut. Toisena esimerkkinä käytettiin YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajan lausuntoa, jossa annettiin täysi tuki erityislähettiläs Kofi Annanille.⁸⁸ Asia korostettiin lausunnon jälkeisinä päivinä sekä tapaamisessa Kofi Annanin kanssa, että Yhdysvaltain presidentin kanssa. Aikaisemmista erimielisyyksistään huolimatta Venäjän ja Yhdysvallat pitivät sitä hyvänä lähestymistapana.⁸⁹

⁸⁴ President of Russia (8.2.2012a); President of Russia (8.2.2012b).

⁸⁵ Ks. mm. President of Russia (5.1.2012); President of Russia (22.2.2012c). Näissä keskustelussa kansainvälisten järjestöjen merkitys tilanteen ratkaisemiseksi nousi erityisesti esille.

⁸⁶ President of Russia (22.2.2012a).

⁸⁷ Ks. mm. Russia Today (2012). Ulkoministeri Lavrov mainitsi suunnitelman viisi kohtaa haastattelussa.

⁸⁸ President of Russia (23.3.2012).

⁸⁹ President of Russia (25.3.2012); President of Russia (26.3.2012).

Loput tiedotteet keväältä 2012 toistivat Venäjän tutuksi tullutta näkökulmaa Syyrian tilanteesta. Ne olivat sisällöltään maltillisempia kuin muutama aiemmin mainittu tiedote. Niissä ei paheksuttu muiden tahojen toimia, vaan korostettiin kansainvälisen yhteisön keskinäisen yhteistyön merkitystä.⁹⁰ Niitä, jotka halusivat nopeita muutoksia ja hallinnon vaihtamista Syyriassa, muistutettiin jälleen Libyasta. Gaddafin syrjäyttämisen jälkeenkin maa on kaoottisessa tilassa, ja kamppailee säilyäkseen yhtenäisenä. Diktatuurin tilalle ei ole tullut demokratiaa⁹¹

4.1.3 Loppuvuosi 2012

Kesän aikana Syyria ajautui käytännössä sisällissotaan. Loppuvuoden tiedotteet sisälsivät pääosin työvierailuiden ja kansainvälisten kokousten jälkeisiä lehdistötilaisuuksia. Kesäkuun lehdistötilaisuuksissa Venäjä korosti rauhanomaista poliittista ratkaisua. Sen mukaan Syyrian hallinnon vaihtaminen ei saanut olla itse tarkoitus. Ensin tulee saada syyrialaiset keskustelemaan keskenään maansa tulevaisuudesta. Vasta, kun tulevaisuuden suuntaviivat on selvitetty, voidaan sopia miten Syyriaa johdetaan tulevaisuudessa. Venäjä oli valmis hyväksymään vallan vaihtumisen Syyriassa, jos syyrialaiset yhteisesti näin sopivat. Pelkästään aseellisen opposition vaatimukset eivät Venäjän mukaan vielä riitä. Varoittavana esimerkkinä käytettiin jälleen Libyaa.⁹²

Lehdistötilaisuuksissa nousi esille myös Venäjän suhteet Syyriaan. Venäjän mukaan sillä ei ole merkittäviä taloudellisia siteitä tai sotilaallista yhteistyötä Syyrian kanssa. Venäjän ensisijaisena intressinä on estää tilanteen radikalisoituminen. Vaikka Venäjällä onkin perinteikkäät ja hyvät suhteet Syyrian, se ei asetu kummankaan osapuolen taakse sisällissodassa. Molempia sodan osapuolia tulee kohdella tasapuolisesti, kuten Venäjä on jo aiemmin todennut.⁹³

Samoin Venäjä on aiemmin todennut, että kansainvälisen yhteisön tulee tukea Syyria tilanteen ratkaisemisessa ja luoda edellytykset laaja-alaisen neuvottelujen aloittamiselle. Presidentti Putinin⁹⁴ Jordanian vierailuun liittyneessä lehdistötilaisuudessa nousi esille kysymys Iranin osallistumisesta tilanteen sovitteluun. Venäjän mukaan ketään ei kannata sulkea keskusteluiden ulkopuolelle, koska lähes kaikki Syyriaa ympäröivät valtiot⁹⁵ ovat vaikuttaneet joltakin osin Syyrian tilanteeseen. Siksi on parempi, että he osallistuvat myös tilanteen ratkaisemiseen

⁹⁰ Ks. mm. President of Russia (29.3.2012b).

⁹¹ President of Russia (27.3.2012).

⁹² Ks. mm. President of Russia (1.6.2012b); President of Russia (20.6.2012).

⁹³ Ks. mm. President of Russia (1.6.2012b).

⁹⁴ Venäjällä käytiin keväällä 2012 presidentin vaalit, joiden voittaja silloin pääministeri Putin vannoi virkavalansa toukokuussa 2012. Edellinen presidentti Medvedev ei ollut ehdolla vaaleissa, vaan hän korvasi Putinin pääministerinä.

⁹⁵ Lausunnossaan Putin katsoo myös Iranin kuuluvan näihin valtioihin, vaikka yhteistä rajaa ei mailla olekaan.

tukien syyrialaisia tilanteen vakauttamisessa.⁹⁶ Kuten aiemmin todettiin, Venäjä oli keväällä 2012 ainakin kahdesti yhteydessä Iraniin ja maat keskustelivat muun muassa Syyrian tilanteesta.

Italian pääministerin Venäjän vierailuun liittyneessä lehdistötilaisuudessa heinäkuun lopulla nostettiin esille YK:n turvallisuusneuvoston päätös jatkaa Syyrian rauhanturvaoperaation mandaattia. Presidentti Putin piti päätöstä osoituksena siitä, että eriävistä mielipiteistä huolimatta eri osapuolten on mahdollista päästä yhteisymmärrykseen Syyrian tilanteen ratkaisemisesta.⁹⁷

Syyskuun alun haastattelussa presidentti Putin kertoi hyvin kattavasti Venäjän näkemyksistä Syyrian tilanteesta. Venäjän asemasta hän totesi, että se ei halua olla osallisena eri uskonnollisten ryhmittymien välienselvittelyyn, vaikka sillä onkin hyvät suhteet koko arabimaailmaan. Putin mainitsi myös asetoimitukset Syyriaan ja kehotti keskeyttämään aseiden toimittamisen konfliktialueelle.⁹⁸ Tällä hän viittasi mitä ilmeisimmin niihin tahoihin, jotka tukevat taustalla kriisin eri osapuolia, ei Venäjän asekauppoihin Syyrian kanssa. Venäjä on sisällissodasta huolimatta jatkanut asetoimituksia Syyriaan. Sen mukaan kyse on ollut vanhojen velvoitteiden täyttämisestä, eikä uusia sopimuksia ole solmittu. Venäjän mukaan sen toimittama aseistus on tarkoitettu puolustautumiseen ulkopuolisilta aggressioilta.⁹⁹ Vaikka edellä mainitut asiat eivät muuttaneet Venäjän näkemyksiä, ne toivat uutta vivahdetta julkiseen keskusteluun.

Marras-joulukuussa Venäjä mainitsi useassa tilaisuudessa Syyrian sijainnin Venäjän rajan läheisyydessä¹⁰⁰. Tätä perustelua ei ollut aiemmin ääneen mainittu Venäjän intressinä sen pyrkiessä ehkäisemään Syyriaa joutumasta kaaokseen. Joulukuun lopun haastattelussa Putin totesi Venäjän intresseistä Syyrian suhteen, että niitä ei käytännössä ole¹⁰¹. Lausunto ei vastaa arabikevättä edeltänyttä tilannetta. Sisällissodasta huolimatta Venäjällä voidaan katsoa edelleen olevan samansuuntaiset intressit Syyrian suhteen, vaikka niitä ei julki tuodakaan tai jopa kielletään kokonaan. Syyrian sisällissota on pikemminkin uhka Venäjän intressien puolustamiselle kuin niitä muuttava tekijä.

⁹⁶ President of Russia (26.6.2012).

⁹⁷ President of Russia (23.7.2012).

⁹⁸ Президент России (6.9.2012).

⁹⁹ The Russian Government (2012).

¹⁰⁰ Ks. mm. President of Russia (16.11.2012).

¹⁰¹ Президент России (20.12.2012).

4.2 Tukea näkemyksille kansainvälisten järjestöjen ja kumppanien kautta

Kuten tiedotteistakin käy ilmi, Venäjä toimi aktiivisesti eri tahojen kanssa hakiessaan ratkaisuvaihtoehtoja Syyrian sisällissotaan sekä pyrkiessään saamaan tukeaan näkemyksilleen. Vuosien 2011 ja 2012 aikana sellaiset kansainväliset järjestöt ja ryhmittymät, joiden jäsen Venäjä on, antoivat kuusi julistusta, joilla otettiin kantaa Syyrian tilanteeseen. Lukuun ei sisälly YK:n päätöslauselmat, joita käsitellään erikseen seuraavassa alaluvussa.

G8-maat julkaisivat toukokuun lopulla 2011 järjestetyn kokouksensa päätteeksi kaksi Syyriaakin koskevaa julistusta. Ensimmäinen julistus koski vapautta ja demokratiaa hyvin laajalaisesti sisältäen niin Internetin kuin ydinturvallisuudenkin. Toisen julistuksen perimmäisenä tarkoituksena oli syventää taloudellista yhteistyötä G8-maiden sekä Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän valtioiden välillä.¹⁰² Julistukset eivät ottaneet voimakasta kantaa minkään valtion tilanteeseen erityisesti, eivätkä esittäneet vaateita tai ratkaisuehdotuksia arabikevääseen liittyvien poliittisten ongelmien ratkaisemiseksi. Ne osoittivat lähinnä G8-maiden omaavan yhteneviä näkemyksiä poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten uudistusten tarpeesta Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa. Aiemmin käsiteltyjen tiedotteiden perusteella Venäjän oli helppo yhtyä näihin näkemyksiin.

Seuraava julistus ajoittui vasta maaliskuun 2012 lopulle, jolloin Syyrian tilanne oli jo lähellä laajamittaista sisällissotaa. BRICS-maat¹⁰³ antoivat kokouksensa päätteeksi yhteisen julistuksen, Delhin julistus, jossa käsiteltiin muiden asiakokonaisuuksien ohella Syyriaa. Siinä vaadittiin taisteluiden välitöntä lopettamista. Maat ilmaisivat tavoittelevansa Syyria-johtoista poliittista prosessia yhdessä YK:n ja Arabiliiton kanssa. Koko Syyrian yhteiskunnan tulee osoittaa poliittista tahtoa, ja kaikkien kriisin osapuolien tulee ottaa osaa prosessiin.¹⁰⁴ Julistuksen teksti oli täysin yhtenevä Venäjän näkemyksen kanssa.

Toukokuussa 2012 Kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestö antoi oman julistuksensa. Tämäkään julistus ei käsitellyt pelkästään Syyriaa, vaan maailman turvallisuustilannetta yleensä. Syyrian osalta korostettiin Delhin julistuksen tavoin väkivallan välitöntä lopettamista ja Syyria-johtoista poliittista prosessia. Samoin siinä annettiin tuki Kofi Annanin sovittelupro-

¹⁰² G8 (2011a); G8 (2011b).

¹⁰³ BRICS Information Centre (2013). BRICS-mailla tarkoitetaan viittä kehittyvää taloutta: Brasiliaa, Venäjää, Intiaa, Kiinaa ja Etelä-Afrikkaa. Näistä neljä ensimmäistä alkoivat tavata säännöllisesti vuodesta 2008 alkaen. Vuoden 2011 tapaamisesta lähtien Etelä-Afrikka liittyi mukaan ryhmään. Yhteistyön tarkoituksena on käsitellä globaalisti merkittäviä asioita laaja-alaisesti.

¹⁰⁴ BRICS (2012).

sessille ja Syyrian rauhanturvaoperaatiolle.¹⁰⁵ Delhin julistuksen tavoin tämä julistus oli täysin yhtenevä Venäjän näkemyksen kanssa.

Kesäkuussa 2012 Shanghain yhteistyöjärjestö antoi oman julistuksensa, joka Syyrian osalta toisti aiempien julistusten sanomaa.¹⁰⁶ Pari päivää ennen Shanghain yhteistyöjärjestön julistusta Venäjä ja Kiina julkaisivat kahdenvälisen suhteiden syventämistä koskevan julkilausuman. Järjestöjen julistuksista poiketen se korosti, että maat eivät salli ulkopuolista voimankäyttöä kriisin ratkaisemiseksi. Lisäksi siinä mainittiin Syyrian kriisin vaikutuksesta koko Lähi-idän turvallisuustilanteeseen.¹⁰⁷

Kahden viimeksi mainitun järjestön jäseninä ovat pääosin samat Keski-Aasian entiset neuvostotasavallat, joiden painoarvoa kansainvälisessä politiikassa ei voida pitää merkittävänä. Venäjän korostaessa kansainvälisten järjestöjen merkitystä kansainvälisen politiikan yhteistyöfoorumeina on luonnollista, että nämä järjestöt ottavat kantaa Syyrian sisällissotaan. Shanghain yhteistyöjärjestön painoarvoa lisää se, että jäsenenä on myös Kiina.

Kesäkuun lopussa, kun tilanne oli käytännössä muuttunut sisällissodaksi, Action Group for Syria -ryhmittymä¹⁰⁸ julkaisi nimenomaan Syyriaa käsittelevän julkilausuman. Se paitsi tuomitsi väkivaltaisuuDET Syyriassa ja kehotti syyrialaisia aloittamaan laaja-alaisen poliittisen prosessin tilanteen ratkaisemiseksi antoi myös selkeitä vaatimuksia eri osapuolille ja esityksen poliittisen keskustelun aloittamiseksi. Huolimatta ryhmittymän jäsenten osittain eriävistä mielipiteistä se oli päässyt varsin kattavaan yksimielisyyteen.¹⁰⁹ Yksityiskohtaisuudestaan huolimatta Venäjän ei tarvinnut tinkiä näkemyksistään, vaan tekstiä voidaan pitää Venäjän näkemyksiä tukevana.

Julkilausumassa tunnustettiin yhteisesti, että syyrialaisen tulee itse ratkaista maansa tulevaisuus, mutta todettiin ajan käyvän vähiin. Samalla heitä kehoitettiin demokraattisen reformin toteuttamiseen. Julkilausuma kehotti kunnioittamaan Syyrian itsenäisyyttä ja suvereniteettia, mutta ei suoraan poissulkenut sotilaallista väliintuloa. Julkilausuman mukaan maahan tuli perustaa siirtymäajan hallinto, jossa on kattava edustus eri kansanryhmistä ja jolla on täysi toimeenpano-voima. Tämä ei poissulje vallassa olevan hallinnon jatkamista siirtymäajan jäl-

¹⁰⁵ Kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestö (2012).

¹⁰⁶ Shanghain yhteistyöjärjestö (2012).

¹⁰⁷ Venäjä ja Kiina (2012).

¹⁰⁸ Ryhmittymää johti YK:n ja Arabiliiton erityislähettiläs Kofi Annan. Ryhmittymään kuuluivat edustajat Euroopan unionista, Arabiliiton eri elimistä sekä Kiinasta, Ranskasta, Venäjältä, Iso-Britanniasta, Yhdysvalloista ja Turkista.

¹⁰⁹ Action Group for Syria (2012).

keenkin, eikä julkilausumassa vaadittu sen väistymistä.¹¹⁰ Ryhmän kokoonpanon vuoksi tätä voidaan pitää tässä tutkimuksessa käsitellyistä julistuksista merkittävimpana dokumenttina.

Joulukuussa 2012 Venäjä ja Intia julkaisivat vielä Venäjän presidentin Intian-vierailun yhteydessä maiden välistä yhteistyötä koskevan julkilausuman. Syyrian osalta se toisti aiempien julkilausumien ja julistusten näkemyksiä.¹¹¹

4.3 Venäjän äänestyskäyttäytyminen YK:ssa

Vuosien 2011 ja 2012 aikana YK:n turvallisuusneuvosto antoi kolme päätöslauselmaa, jotka kaikki ajoittuvat vuodelle 2012. Jokainen päätöslauselma koski YK:n rauhanturvaoperaatiota Syyriassa. Näiden päätöslauselmien lisäksi äänestettiin kolmesta päätöslauselmaehdotuksesta, joita ei kuitenkaan hyväksytty Venäjän äänestäessä niiden hyväksymistä vastaan.

Syyrian sisällissotaa koskevasta päätöslauselmasta äänestettiin ensimmäisen kerran lokakuussa 2011 ja seuraavan kerran helmikuussa 2012. Ensimmäinen päätöslauselmaehdotus tuomitsi Syyrian hallinnon väkivaltaiset toimet mielenosoittajia kohtaan ja vaati lopettamaan ihmisoikeuksien loukkaamisen välittömästi. Lisäksi se kehotti syyrialaisia ratkaisemaan kriisin poliittisen prosessin kautta. Venäjä vastusti yhdessä Kiinan kanssa päätöslauselmaa, koska Venäjän mukaan päätöslauselma ei tukenut rauhanomaista ratkaisua eikä tekstin sisältö kohdellut kaikkia osapuolia tasapuolisesti. Venäjän mukaan pyrkimyksenä oli vain nopea vallanvaihdos Syyriassa.¹¹²

Toisessa päätöslauselmaehdotuksessa helmikuussa 2012 molempia osapuolia kehoitettiin välittömästi lopettamaan väkivaltaisuuudet. Siinä tuettiin Arabiliiton tammikuussa esittämää viiden kohdan rauhansuunnitelmaa ja kehoitettiin Syyriaa toimeenpanemaan suunnitelma välittömästi. Tätäkin päätöslauselmaa Venäjä vastusti yhdessä Kiinan kanssa. Venäjän mukaan ehdotus oli epätasapainoinen, koska se ei Venäjän mukaan kohdellut kumpaakin osapuolta tasapuolisesti. Lisäksi ”*jotkut kansainvälisen yhteisön vaikutusvaltaisista jäsenistä*” aliarvioivat rauhanomaisen ratkaisun mahdollisuuksia.¹¹³ Venäjän näkemyksen mukaan ehdotuksen teksti ei siis kohdellut osapuolia tasapuolisesti, vaikka siinä kehoitettiin molempia osapuolia, myös oppositiota nimeltä mainiten, lopettamaan väkivaltaisuuudet. Todellinen syy päätöslauselman vastustamiselle voi olla sen antama tuki Arabiliiton rauhansuunnitelmalla. Kyseinen

¹¹⁰ Action Group for Syria (2012).

¹¹¹ Venäjä ja Intia (2012).

¹¹² UN News Centre (2011).

¹¹³ SC/10536

suunnitelma vaati presidentti al-Assadia luopumaan vallasta¹¹⁴. Venäjä on alusta asti vastustanut al-Assadin hallinnon yksipuolista tuomitsemista.

Huhtikuussa 2012 turvallisuusneuvosto antoi päätöslauselman 2042, joka valtuutti tarkkailijaryhmän valvomaan tulitaukoa Syyriassa. Päätöslauselmassa korostettiin erityislähettiläs Kofi Annanin kuuden kohdan suunnitelman¹¹⁵ toimeenpanoa. Siinä kehoitettiin kaikkia osapuolia, myös oppositiota, keskeyttämään väkivaltaisuuDET. Päätöslauselma asetti pienen tarkkailijaryhmän valvomaan Syyrian tulitaukoa ja kehotti kaikkia osapuolia tukemaan heitä operaation toteuttamisessa. Tulitauko oli aiemmin sovittu alkavaksi huhtikuun alussa.¹¹⁶

Tulitauko alkoi lähes välittömästi rakoilla, ja viikkoa myöhemmin turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2043 antoi mandaatin laajemmalle YK:n tarkkailijaoperaatiolle Syyriassa. Sen kestoksi määritettiin aluksi 90 päivää. Päätöslauselma tuomitsi samalla ihmisoikeusloukkaukset ja väkivaltaisuuDET Syyriassa sekä kiitti naapurimaita pakolaisten tukemisesta.¹¹⁷

Venäjä piti ensimmäistä päätöslauselmaa yhtenevänä sen näkemysten kanssa. Teksti oli aiempiin päätöslauselmaehdotuksiin nähden tasapainoisempi¹¹⁸. Se antoi vahvan viestin kaikille osapuolille väkivallan lopettamisesta, eikä antanut mahdollisuutta ulkopuoliseen sotilaalliseen väliintuloon.¹¹⁹ Toisesta päätöslauselmasta äänestettiin Venäjän aloitteesta. Sillä oli Venäjän mukaan erittäin tärkeä merkitys tilanteen rauhanomaisen vakauttamisen etenemisessä. Viitaten Libyan tapahtumiin Venäjä ei sallinut minkäänlaisia poikkeamia päätöslauselmasta.¹²⁰

Heinäkuun lopussa äänestettiin päätöslauselmaehdotuksesta, jolla olisi jatkettu YK:n tarkkailijaoperaatiota Syyriassa. Operaation mandaatti päättyi seuraavana päivänä. Ehdotuksessa uhattiin pakotteilla ja vedottiin YK:n peruskirjan VII lukuun, joka mahdollistaa sotilaallisen voiman käytön, mikäli pakotteet todetaan riittämättömiksi¹²¹. Venäjä vastusti päätöslauselmaa Kiinan tavoin, koska sen teksti ei kohdellut sodan osapuolia riittävän tasapuolisesti ja käytännössä mahdollisti ulkopuolisen sotilaallisen väliintulon. Se paheksui ehdotuksen tekstin ristiriitaisuutta kesäkuun lopulla annetun Action Group for Syria -ryhmittymän julkilausuman suhteen¹²². Sen sijaan Venäjä kannatti tarkkailijaoperaation jatkamista. Sillä oli myös oma

¹¹⁴ Ks. mm. New York Times (2012). Kyseessä on eri viiden kohdan suunnitelma kuin alaluvussa 4.1.2 mainittu suunnitelma, joka luotiin vasta maaliskuussa 2012 yhteistyössä Venäjän kanssa.

¹¹⁵ Kofi Annanin suunnitelma on päätöslauselman liitteenä.

¹¹⁶ S/RES/2042 (2012).

¹¹⁷ S/RES/2043 (2012).

¹¹⁸ Päätöslauselmien tasapainoisuudella Venäjä viittasi siihen, että ne koskivat kumpaakin osapuolta, myös oppositiota. Tätä korostettiin mainitsemalla osapuolet erikseen tekstissä.

¹¹⁹ SC/10609 (2012).

¹²⁰ SC/10618 (2012).

¹²¹ Ks. Charter of the United Nations (1945b).

¹²² Julkilausumaa on käsitelty edellisessä alaluvussa.

ehdotus päätöslauselmatekstiksi, mutta sitä ei käsitelty kyseisessä tilaisuudessa.¹²³ Venäjän kanta ulkopuoliseen sotilaalliseen väliintuloon oli jo ennalta turvallisuusneuvoston jäsenten tiedossa. Se, että päätöslauselmasta äänestettiin tästä huolimatta, voidaan nähdä yrityksenä painostaa Venäjää nopeaan ratkaisuun sisällissodan lopettamiseksi.

Ratkaisu tarkkailijaoperaation jatkumiseen saatiin jo seuraavana päivänä, kun turvallisuusneuvosto hyväksyi päätöslauselman 2059. Se antoi mandaatin tarkkailijaoperaation jatkamiselle 30 päiväksi. Mandaatin jatkuminen tämän jälkeen edellytti raskaiden aseiden vaikene- mista ja väkivallan vähentymistä kauttaaltaan.¹²⁴ Venäjä ei kommentoinut päätöslauselmaa. Kyseessä oli lähinnä edellispäivän päätöslauselmaehdotuksen tekninen muutos, jolla mahdollistettiin kaikkien turvallisuusneuvoston jäsenten kannattaman tarkkailijaoperaation jatkaminen ottamatta muuten kantaa tilanteeseen.

Jokaisen Venäjän vastustukseen päättäneen turvallisuusneuvoston äänestyksen jälkeen YK:n yleiskokouksessa hyväksyttiin päätöslauselma, jonka sisältö oli yhtenevä turvallisuusneuvoston päätöslauselmaehdotuksen kanssa. Joulukuussa 2011 hyväksytyssä päätöslauselmassa tuomittiin Syyrian ihmisoikeusloukkaukset ja vaadittiin Syyrian hallintoa lopettamaan väkivaltaisuudet. Samalla tuettiin Arabiliiton ponnistuksia tilanteen vakauttamiseksi. Turvallisuusneuvoston äänestyksestä ehti kulua noin kaksi kuukautta ennen kuin yleiskokouksen päätöslauselmasta äänestettiin.¹²⁵ Venäjä pidättäytyi äänestämästä eikä kommentoinut äänestystään¹²⁶. Syynä ratkaisuun lieene ollut päätöslauselman kohdistuminen pelkästään Syyrian hallintoon, ei oppositioon.

Seuraava yleiskokouksen Syyriaa koskeva päätöslauselma hyväksyttiin jo kahden viikon kuluessa turvallisuusneuvostossa hylätystä päätöslauselmaehdotuksesta äänestämisen jälkeen. Se tuomitsi väkivallan Syyriassa aiemman päätöslauselman tapaan, mutta tällä kertaa alkupe- rästä riippumatta. Muutoin teksti oli kohdistettu selkeästi Syyrian hallinnolle.¹²⁷ Tästä syystä Venäjä äänesti jälleen päätöslauselmaa vastaan. Sen mukaan päätöslauselmaan olisi pitänyt sisällyttää selkeitä vaatimuksia oppositiolle erottautua aseellisista ryhmittymistä.¹²⁸

Heinäkuussa 2012 yleiskokous hyväksyi kolmannen Syyrian sisällissotaa koskevan päätöslauselmansa pari viikkoa sen jälkeen, kun turvallisuusneuvostossa oli äänestetty päätöslauselmaehdotuksista peräkkäisinä päivinä. Siinä otettiin kattavasti kantaa Syyrian tilanteeseen ja se

¹²³ SC/10714 (2012).

¹²⁴ S/RES/2059 (2012).

¹²⁵ A/RES/66/176 (2011).

¹²⁶ GA/11198 (2011).

¹²⁷ A/RES/66/253 (2012).

¹²⁸ GA/11207/Rev.1 (2012).

sisälsi runsaasti samoja ajatuksia kuin esimerkiksi Action Group for Syria -ryhmittymän julkilausuma¹²⁹. Toisaalta siinä oli yhtäläisyyksiä myös turvallisuusneuvoston hylkäämään heinäkuiseen päätöslauselmaehdotukseen tuomiten erityisesti Syyrian hallinnon kyvyttömyyden toimeenpanna erityislähettiläs Kofi Annanin suunnitelmaa.¹³⁰ Venäjä perusteli vastustustaan sillä, että päätöslauselma kätki sen mukaan piilotetun tuen Syyrian oppositiolle. Lisäksi se aliarvioi Syyria-johtoisen rauhanproessin mahdollisuuksia. Se, että päätöslauselma väitti Syyrian hallinnon olevan kykenemätön reagoimaan tilanteeseen, ei Venäjän mukaan pitänyt paikkansa.¹³¹

Joulukuussa 2012 yleiskokous hyväksyi vielä yhden Syyriaa koskevan päätöslauselman, jossa tuomittiin Syyrian ihmisoikeusloukkaukset. Venäjä vastusti päätöslauselman hyväksymistä aiempien äänestysten tapaan. Se ei kommentoinut äänestyskäyttäytymistään.¹³²

YK:n äänestyksissä Venäjä ja Kiina äänestivät samalla tavalla niin turvallisuusneuvostossa kuin yleiskokouksessakin. Edellisessä alaluvussa käsitellyt julkilausumat ja julistukset eivät muuten vaikuttaneet niiden allekirjoittajamaiden äänestyskäyttäytymiseen, vaan ne äänestivät useissa äänestyksissä eri tavalla kuin Venäjä ja Kiina. Ainoastaan syksyn 2011 turvallisuusneuvoston äänestyksessä, jossa hylättiin Syyriaa koskeva päätöslauselma, muut BRICS-maat pidättäytyivät äänestämästä Venäjän ja Kiinan vastustaessa.¹³³

¹²⁹ Vrt. Action Group for Syria (2012).

¹³⁰ A/RES/66/253B (2012).

¹³¹ GA/11266 (2012).

¹³² GA/11331 (2012).

¹³³ Vrt. UN News Centre (2011); GA/11198 (2011); GA/11207/Rev.1 (2012); GA/11266 (2012); GA/11331 (2012).

5 POHDINTA

Venäjä toi Syyrian sisällissotaan liittyvät näkemyksensä kriisin alusta lähtien selkeästi esille julkisuuteen annetuissa tiedotteissa ja ne pysyivät muuttumattomina koko tarkastelujakson ajan. Kansainvälisten järjestöjen ja eri yhteisöjen julkilausumilla ja julistuksilla tuettiin näitä näkemyksiä. YK:ssa Venäjän toiminta on Syyrian sisällissotaan liittyen ollut sen näkemyksien mukaista.

5.1 Venäjän kansainvälisen politiikan periaatteiden näkyminen aineistossa

Venäjä on Syyrian sisällissotaan liittyen toiminut itse määrittämiensä kansainvälisen politiikan periaatteiden mukaisesti. Kaikki viisi periaatetta on nähtävissä peilattaessa tämän tutkimuksen aineistoa Venäjän ja Syyrian välisiin suhteisiin.

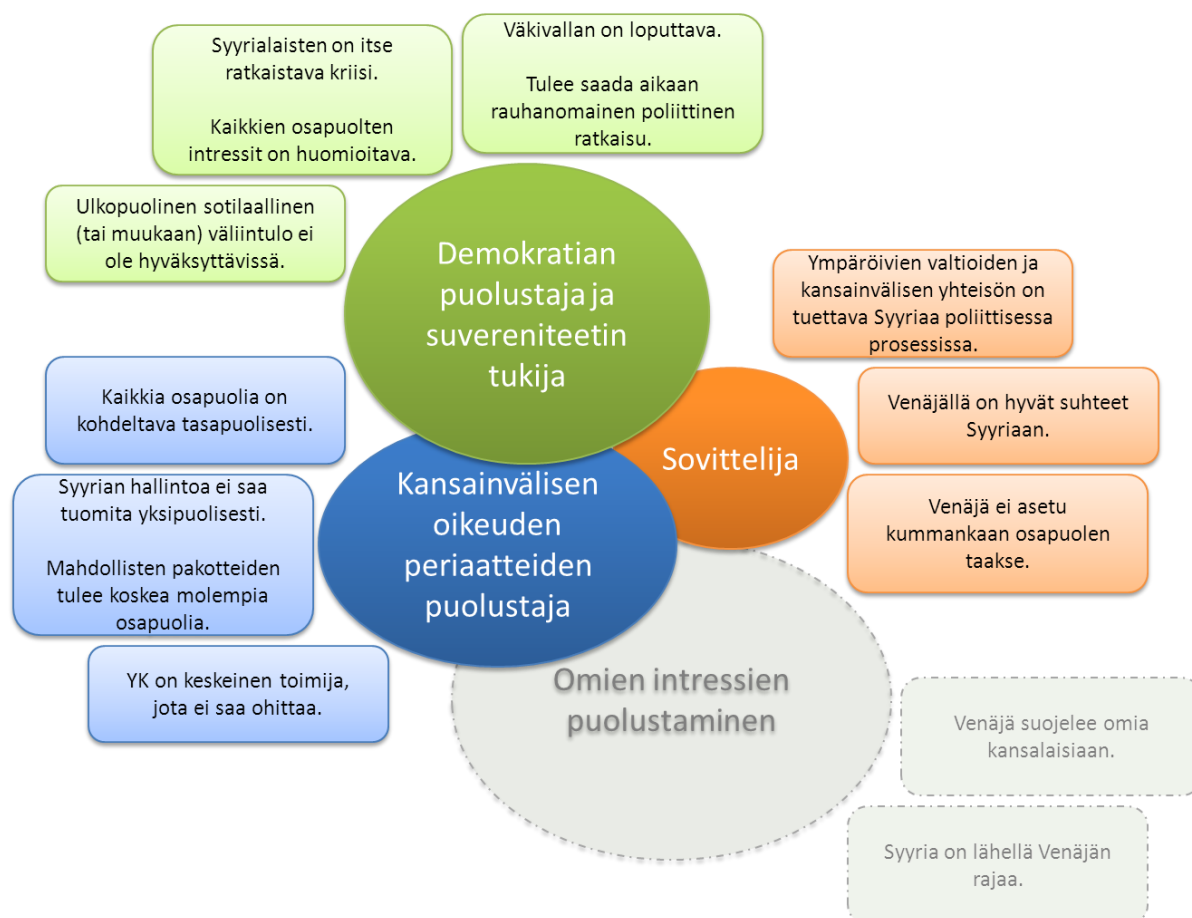
Moninapaisen maailmanjärjestyksen edistäminen ja eristäytymättömyys näkyvät kokonaisvaltaisesti Venäjän toiminnassa aktiivisuutena ja liittolaisten hakemisena, mutta niitä ei lausunnoissa ole korostettu. Kiinan tuella Venäjä on pystynyt vähentämään länsimaiden vaikutusvaltaa Syyrian sisällissotaan liittyvissä kysymyksissä. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista äänestettäessä maat ovat käyttäytyneet samalla tavalla. Venäjä ei siis ole ollut yksin näkemystensä kanssa. Lisäksi se on toiminut tiiviissä yhteistyössä Arabiliiton kanssa, minkä voidaan nähdä edesauttavan Venäjän suhteita arabimaihin ja sen painoarvon lisääntymistä Lähi-idässä. Erimielisyyksistä huolimatta Venäjä ei ole hakenut vastakkainasettelua, vaan se on tehnyt aktiivista yhteistyötä myös länsimaiden kanssa etenkin niissä asioissa, joista on päästy yksimielisyyteen.

Intressipiirijattelu on ollut nähtävissä alusta asti Venäjän puolustaessa aluksi Syyrian hallinnon uudistuksiin tähtääviä pyrkimyksiä ja myöhemmin vaatien kaikkien osapuolten tasapuolista kohtelua. Syyrian maantieteellinen merkitys ei ole muuttunut arabikevään myötä. Syyrian sijainti Välimeren rannalla ja Tartusin huoltotukikohta tukevat Venäjän merivoimien operaatioita Välimeren alueella. Menettäessään mahdollisuuden käyttää Tartusin tukikohtaa vastaavat huoltotoimenpiteet olisi toteutettava Sevastopolista käsin. Venäjä pyrkii lisäämään Lähi-idän rauhanprosessin avulla vaikutusvaltaansa alueella ja toisaalta korostamaan omaa suurvalta-asemaansa. Israelin ja arabien välisen kiistan sovitteluissa Venäjä piti ennen arabikevättä Syyriaa avaintekijänä, jonka avulla se pyrki saamaan merkittävämpää roolia rauhanprosessissa.

Ehkä edellä mainittujen periaatteiden merkittävyydestä johtuen niitä ei aineistossa varsinaisesti mainittu, vaan ne jäivät taustalle ja enemmänkin sanattomaksi viestinnäksi. Sen sijaan kansainvälisen oikeuden periaatteet esiintyivät aineistossa julkituotuna periaatteena selkeästi. Omien kansalaisten suojeleminen oli toinen periaate, joka mainittiin suoraan aineistossa. Molemmat periaatteet tukevat Venäjän luomaa mielikuvaa itsestään, mutta näkyvästä asemasta huolimatta niitä voidaan pitää tässä yhteydessä muita tukevin periaatteina.

5.2 Venäjän näkemysten perusteella johdetut roolit

Venäjän näkemykset Syyrian sisällissodan ratkaisemiseen liittyen voidaan tiivistää kuvan 1 mukaisesti. Siinä näkemykset on ryhmitelty teemoittain kokonaisuuksiin, joiden perusteella Venäjälle muodostuu kolme näkyvää roolia Syyrian sisällissotaan liittyvänä toimijana. Neljättä kokonaisuutta, joka on kuvassa himmeämmällä, voidaan pitää julkituomattomana roolina. Siihen liittyviä näkemyksiä ei haluta paria poikkeusta lukuun ottamatta tuoda selkeästi esille, mutta se vaikuttaa muiden roolien taustalla selittävänä tekijänä. Kuvatut roolit eivät ole toisiinsa riippumattomia, vaan ne linkittyvät toisiinsa.

Kuva 1: Venäjän lausunnoissa esiintyneet teemat ja niistä johdetut roolit

Aineiston perusteella Venäjän voidaan katsoa esiintyneen kansainvälisessä yhteisössä demokratian puolustajana ja suvereniteetin tukijana. Venäjä on ottanut sen keskeisimmäksi rooliksi Syyrian sisällissodassa. Venäjä pitää Syyrian sisällissotaa maan sisäisenä kriisinä, joka syyrialaisien tulee ratkaista itse laaja-alaisen demokraattiseen uudistukseen tähtäävän poliittisen prosessin kautta. Prosessiin tulee osallistua kaikki kriisin osapuolet, ei vain hallitus ja aseellinen oppositio. Eri väestöryhmien tarpeet ja intressit tulee huomioida demokraattisen uudistuksen toimeenpanossa.

Venäjä on muun kansainvälisen yhteisön tavoin vaatinut toistuvasti kaikkia osapuolia lopettamaan väkivaltaisuuDET ja aseellisen voiman käytön välittömästi. Venäjän mukaan ulkopuolinen sotilaallinen väliintulo loukkaisi maan suvereniteettia. Siksi se on selkeästi ilmoittanut, että ei tule hyväksymään YK:n turvallisuusneuvostossa sellaisia päätöslauselmia, jotka antavat valtuutuksen ulkopuoliseen väliintuloon. Venäjä ei halua nähdä tilanteen eskaloituvan alueelliseksi tai kansainväliseksi selkkaukseksi, jolla olisi kauaskantoiset seuraukset Lähi-idän vakaudelle. Samalla Venäjä voisi menettää otteen Syyriasta ja Lähi-idästä. Poliittisen ratkaisun kautta Venäjällä on paremmat mahdollisuudet kontrolloida tilannetta ja puolustaa omaa asemaansa.

Edellä mainittua roolia Venäjä tukee esiintymällä kansainvälisten oikeudellisten periaatteiden puolustajana. Vaikka Venäjä onkin kehottanut Syyriaa toimeenpanemaan pikaisesti uudistuksia, se ei ole missään vaiheessa tuominnut Syyrian hallintoa. Se on myös kehottanut kansainvälistä yhteisöä olemaan tuomitsematta Syyrian hallintoa yksipuolisesti. Mahdolliset vaatimukset tulee koskea sisällissodan molempia osapuolia samalla tavalla. Syyrian hallinnolle ei tule luoda paineita asettamalla pakotteita sitä vastaan. Korostamalla YK:n merkitystä keskeisimpänä kansainvälisenä foorumina Venäjä pyrkii säilyttämään omat toimintaedellytyksensä käyttäen vaikutusvaltaansa turvallisuusneuvoston pysyvänä jäsenenä. Venäjän pelkona on Irakin sodan kaltainen tilanne, jossa Yhdysvaltain johtama koalitio toteutti operaation ilman YK:n valtuutusta.

Esiintymällä sovittelijana Venäjä pyrkii luomaan edellytyksiä poliittisen prosessin käynnistämiseksi. Se on muistuttanut maan hyvistä suhteista Syyriaan sekä maiden välisestä ystäväyydestä niin Syyrian hallinnon edustajia kuin kansainvälistä yhteisöäkin. Venäjä on hyödyntänyt suhteitaan Syyriaan pitäessään yllä keskusteluyhteyttä. Se ei halua sulkea mitään osapuolta pois neuvotteluista, vaan kaikkien alueen valtioiden tulee olla mahdollista tukea tilanteen ratkaisemista. Sen sijaan, että vaadittaisiin presidentti al-Assadia väistymään Syyrian johdosta, kansainvälisen yhteisön tulee Venäjän mukaan luoda edellytykset Syyria-johtoisen poliittisen prosessin käynnistämiseksi.

Huolimatta läheisistä suhteista Syyrian hallintoon, Venäjä on ilmoittanut, että se ei asetu kummankaan osapuolen taakse ja näin luonut mielikuvaa puolueettomuudestaan. Venäjä on tuonut jopa julki valmiutensa hyväksyä vallan vaihtuminen Syyriassa. Mahdollinen vallan vaihtuminen on kuitenkin tapahduttava syyrialaiden aloitteesta, ei kansainvälisen yhteisön painostuksen kautta. Ratkaisulla tulee olla laaja tuki takanaan. Pelkästään aseellisen oppositiion vaatimukset eivät Venäjän mukaan olleet riittäviä. Ensimmäisenä prioriteettina Venäjä pitää tulevaisuuden suuntalinjojen luomista ja syyrialaiden keskinäistä yhteisymmärrystä siitä, mihin suuntaan ja miten maata tulee kehittää. Vasta sen jälkeen tulee sopia siitä, kuka maata johtaa.

Puolueettomuudellaan Venäjä haluaa välttää sisällissodan muodostumisen uskonnolliseksi kysymykseksi, jolloin sillä voisi olla suoria vaikutuksia muun muassa Kaukasuksen tilanteeseen. Se on tuonut julkisesti esille, että maa ei halua sekaantua uskonnollisten ryhmittymien välisiin erimielisyyksiin. Tuki Kaukasuksen alueen separatisteille ja ääri-islamilaistilanteille saattaisi tuolloin lisääntyä, ja Syyrian sisällissodan vaikutukset ulottuisivat Venäjän sisäiseen tilanteeseen.

Venäjä on käyttänyt näkemyksiensä perusteluna useaan otteeseen Libyan sisällissotaa. Tämä on näkynyt etenkin silloin, kun Venäjä on ilmoittanut vastustavansa ulkopuolista sotilaallista väliintuloa. Vallan vaihtuminen ja sisällissodan päättymisen ei vakauttanut Libyan tilannetta, vaan yhteenotot ovat jatkuneet ja maa kamppailee edelleen yhtenäisyytensä puolesta. Yhtenäisyyden tapahtumien kulkuun on Venäjän mukaan vaikuttanut se, että YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa, jolla perustettiin lentokieltoalue Libyaan ja valtuutettiin kansainvälinen yhteisö valvomaan sitä, tulkittiin liian laajasti. Sen mukaan päätöslauselma ei valtuuttanut opposition tukemiseen ilmaiskuin hallituksen joukkoja vastaan. Venäjä ei ole halunnut Syyrialle käyvän samoin. Toisena syynä Libyan kaoottiseen tilanteeseen Venäjän näkemyksen mukaan oli se, että Libyassa kävi juuri toisin päin, kuin Venäjä haluaa Syyriassa edettävän. Libyassa valta vaihtui ilman laajasti hyväksyttyjä suunnitelmia tulevaisuuden suuntalinjoista.

Toisaalta Libyan ja Syyrian tilanne poikkeavat Venäjän mukaan toisistaan siksi, että Libyassa Muammar Gaddafi kääntyi kansaansa vastaan ja siksi hänen oli Venäjän mukaan väistyttävä vallasta. Syyriassa ei Venäjän näkemyksen mukaan ole vastaavaa tapahtunut. Näkemys on mielenkiintoinen, sillä Syyrian hallinto alkoi käyttää aseellista voimaa oppositiota vastaan melko pian ensimmäisten mielenosoitusten jälkeen. Yhtenäisyyden syynä Venäjän erilaiseen suhtautumiseen Libyan ja Syyrian suhteen on se, että Libya ei ole samalla tavalla Venäjän liittolai-

nen kuin Syyria. Vaikka Libyan ja Venäjän väliset suhteet parantuivat 2000-luvulla, muun muassa kaupankäynti, mukaan lukien asevientit, maiden välillä on jäänyt alhaiselle tasolle.¹³⁴

Neljäntenä roolina voidaan pitää Venäjän omien intressien puolustamista. Venäjän omia intressejä ei ole aineistossa laajasti käsitelty, vaan niitä on jopa vähätelty. Omien intressien ajaminen ei sovi kovin hyvin siihen mielikuvaan, minkä Venäjä on halunnut itsestään luoda Syyrian sisällissodan aikana. Luvussa kolme käsiteltyjen intressien voidaan kuitenkin katsoa säilyneen ennallaan arabikevään tapahtumista huolimatta.

Venäjä on tuonut lausunnoissa esille Syyrian maantieteellisen läheisyyden suhteessa Venäjään. Se osoittaa osaltaan Venäjän huolen Syyrian sisällissodan eskaloitumisesta ja sen vaikutuksista Venäjän sisäiseen turvallisuustilanteeseen Kaukasuksen alueella. Toisaalta Venäjä haluaa säilyttää asemansa Lähi-idässä ja jatkaa alueen vakauttamiseen tähtäävää prosessia.

Maininta omien kansalaisten suojelemisesta voidaan nähdä myös omien intressien puolustamisena. Maininnalla Venäjä halusi todennäköisesti osoittaa, että sillä on valmiudet reagoida tilanteen muodostuessa uhkaavaksi sen omille kansalaisille. Libyan sisällissodan aikaan helmikuussa 2011 Venäjä evakuoiti useita satoja maansa ja Itsenäisten valtioiden yhteisön jäsenmaiden kansalaisia Libyasta lentokuljetuksin ja aluksilla¹³⁵. Massiiviset kansalaisten evakuoinnit Syyriasta voitaisiin puolestaan nähdä siten, että Venäjä on menettämässä luottamusta Syyrian hallintoon eikä enää usko neuvotteluratkaisuun¹³⁶. Mahdollisesti tästä syystä asiaa ei nostettu enää myöhemmin esille, vaikka kriisi muuttui avoimeksi sisällissodaksi.

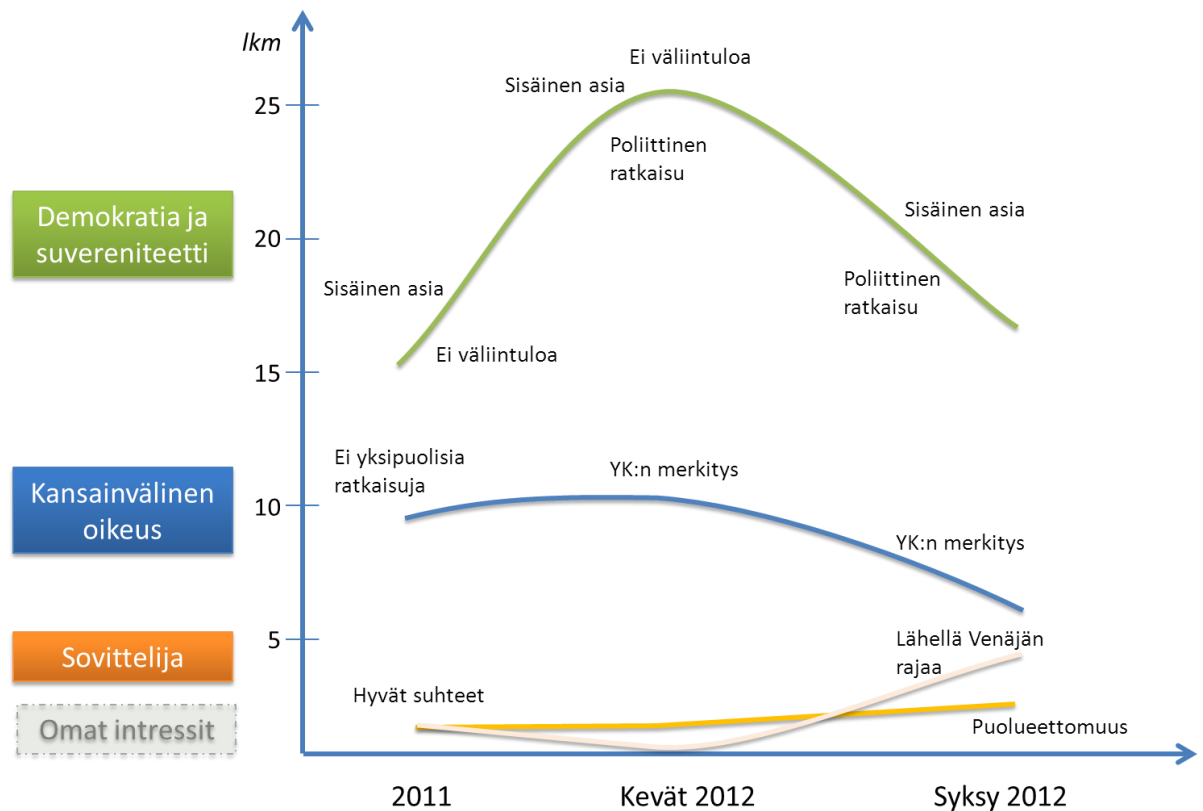
5.3 Roolien ja teemojen ajallinen painotus

Tarkastelemalla eri näkemysten ajallista painotusta voidaan arvioida, onko tilanne kehittymässä Venäjän haluamaan suuntaan vai ajautuuko se näkemystensä kanssa erilleen muusta kansainvälisestä yhteisöstä. Roolien välinen painotus toisiinsa suhteutettuna ja roolien sisäisten näkemysten ajallinen korostaminen on esitetty kuvassa 2. Kuvaajien yhteyteen on lisätty sanallisesti niitä näkemyksiä, jotka ovat eri ajanjaksoina painottuneet kunkin roolin sisällä.

¹³⁴ Ks. mm. Sánchez (2006), 10–12.

¹³⁵ Ks. mm. President of Russia (24.2.2011).

¹³⁶ Ks. mm. Aamulehti (2013); The Guardian (2013b). Venäjä aloitti konkreettiset evakuoinnit vasta tammikuussa 2013, kun se lähetti kaksi lentokonetta Libanoniin noutamaan kansalaisiaan Syyrian sisällissodan jaloista.

Kuva 2: Eri roolien korostuminen ja näkemysten ajallinen painotus

Koko Syyrian sisällissodan ajan näkyvien roolien keskinäinen painotus on säilynyt ennallaan. Venäjä on lausunnoissaan eniten tuonut esiin demokratian puolustajan ja suvereniteetin tukijan rooliaan. Roolin sisällä on painottunut koko ajan tasaisesti suvereniteetin kunnioittaminen. Ensimmäisen puolentoista vuoden ajan korostui sen rinnalla ulkoisen sotilaallisen väliintulon estäminen. Viimeistään sen jälkeen, kun Venäjä esti siihen suoraan oikeuttavan julkilausuman hyväksymisen YK:n turvallisuusneuvostossa, länsimaat eivät sitä enää voimakkaasti ajaneet. Sen sijaan kansainvälinen yhteisö alkoi enemmän korostaa poliittisen ratkaisun merkitystä, vaikka sen toteutuksesta oltiin edelleen erimielisiä. Kriisin alkuvaiheessa Venäjä antoi selkeästi tuen Syyrian hallinnon suunnitteleuille uudistuksille. Niiden toimeenpanon epäonnistuttua, Venäjä alkoi melko pian korostaa enemmän laajaa kaikki osapuolet huomioivaa prosessia. Tähän rooliin liittyvien näkemysten esiintyminen oli huipussaan keväällä 2012, kun sekä YK että Arabiliitto yrittivät estää Syyriaa ajautumasta laajamittaiseen sisällissotaan.

Kansainvälisen oikeuden periaatteet ovat olleet tasaisesti esillä koko tarkastelujakson ajan. Aluksi Venäjä kehotti pidättäytymään yksipuolisista ratkaisuista pyrkien estämään avoimen tuen oppositiolle. Kriisin pitkittyessä paineet ulkopuoliseen väliintuloon kasvoivat ja tällöin painotus tämän roolin sisällä muuttui YK:n merkityksen korostamiseen.

Sovittelijan roolin esiintyminen tutkimuksen aineistossa on jäänyt varsin vähäiseksi. Siihen liittyviä näkemyksiä ei ole niin selkeästi nostettu esille tiedotteissa kuin muihin rooleihin liittyviä näkemyksiä. Tarkastelutapa vääristää hieman tämän roolin merkitystä, sillä Venäjän aktiivinen yhteydenpito eri tahoihin mukaan lukien Syyrian hallinto ja yhteisten suunnitelmien laatiminen muun muassa Arabiliiton kanssa tukevat tätä roolia, vaikka ne eivät kuvassa 2 nousekaan esille. Kriisin alkuvaiheessa tämän roolin osalta korostui Venäjän ja Syyrian väliset hyvät suhteet, kun Venäjä pyrki nopeaan poliittiseen ratkaisuun. Tarkastelujakson loppuvaiheilla Venäjä korosti puolueettomuuttaan. Tällä todennäköisesti haluttiin vaikuttaa oppositiion suhtautumiseen Venäjää kohtaan.

Omista intresseistään Venäjä on puhunut varoen. Tämän roolin näkyvä merkitys kasvoi vasta vuoden 2012 lopulla, kun Venäjä alkoi puhua Syyrian maantieteellisestä läheisyydestä. Maantieteellinen läheisyys voidaan nähdä perusteluna sille, miksi Venäjä on pitänyt tinkimättömästi kiinni poikkeavista näkemyksistään. Syyrian ajautuminen kaaokseen voisi vaikuttaa suoraan Venäjän sisäiseen tilanteeseen. Länsimailla ei vastaavaa riskiä suoranaisesti ole.

5.4 Venäjän tavoitteleva loppuasetelma

Tutkimuksen aineiston perusteella Venäjä haluaisi nähdä Syyrian sisällissodan päättyvän tilanteeseen, jossa on päästy yhtenäiseen poliittiseen ratkaisuun maan tulevaisuudesta ilman ulkopuolista sotilaallista väliintuloa ja mahdollinen vallan vaihtuminen on toteutettu hallitusti. Tällöin Venäjällä on parhaat edellytykset säilyttää asemansa Syyriassa ja koko Lähi-idässä. Keskusjohdon romahdettua tilanne voisi muuttua useiden eri väestöryhmien väliseksi taisteluksi ja Venäjä voisi joutua vetäytymään alueelta. Venäjän onnistuessa pyrkimyksissään Syyrian tilanteen vakauttamisessa joutumatta tinkimään periaatteistaan sen poliittinen painoarvo Lähi-idässä puolestaan kasvaisi. Vaikka Syyria ei ajautuisikaan kaaokseen, vallan vaihtuminen sotilaallisen ratkaisun kautta todennäköisesti heikentäisi Venäjän mahdollisuuksia palauttaa suhteensa Syyriaan sisällissotaa edeltävälle tasolle. Sillä ei olisi enää samanlaista erityisasemaa Syyrian liittolaisena kuin ennen sisällissotaa.

Venäjän kannalta tilanne muuttui haastavammaksi jo kriisin alkuvaiheessa, kun Syyrian hallinnon toimet eivät tehonneet. Kriisin muuttuessa sisällissodaksi Venäjän voidaan nähdä säilyttäneen edellytykset tavoitteensa saavuttamiseen, eikä Venäjän ei ole vielä maaliskuuhun 2013 mennessä tarvinnut tinkiä näkemyksistään Syyrian sisällissotaan liittyen. Kansainvälinen yhteisö on siitä huolimatta monelta osin saavuttanut yksimielisyyden Syyrian tilanteesta.

Hallinnon vaihtaminen Syyriassa näyttää nousseen keskeisimmäksi kiistan aiheeksi Venäjän ja länsimaiden välillä. Venäjä pitää mahdollista vallanvaihdosta Syyriassa poliittisen prosessin lopputuloksena. Länsimaat näkevät sen puolestaan poliittisen prosessin mahdollistavana tekijänä. Mitä todennäköisemmältä sisällissodan päättyminen opposition sotilaalliseen voittoon näyttää, sitä heikommat mahdollisuudet Venäjällä on onnistua tavoitteessaan. Siksi on mahdollista, että Venäjä joutuu tarvittaessa tinkimään näkemyksestään vallan vaihtumisen suhteen, jotta päästäisiin sen kannalta hallittuun ratkaisuun. Hallitun ratkaisun kautta Venäjällä säilyy mahdollisuus kontrolloida edes jollakin tavalla tilanteen kehittymistä.

6 YHTEENVETO

Syyrian arabikevään mielenosoituksista alkanut kriisi muuttui pian aseellisiksi yhteenotoiksi ja edelleen laajamittaiseksi sisällissodaksi, eivätkä taistelut ole vielä parin vuoden jälkeenkään tauonneet useista yrityksistä huolimatta. Kansainvälisistä järjestöistä erityisesti YK ja Arabiliitto ovat hakeneet ratkaisua tilanteen vakauttamiseksi.

Tässä tutkimuksessa haettiin vastausta kysymykseen: *Millaisen roolin Venäjä on ottanut Syyrian suhteen sisällissotaan johtaneessa kansannousussa?* Vaikka sisällissota jatkuu edelleen maaliskuussa 2013, Venäjä on tuonut näkemyksensä varsin selkeästi esille jo kriisin alkuvaiheessa. Se ei ole tinkinyt näkemyksistään, vaikka ne ovatkin osin ristiriitaisia länsimaiden ja joidenkin arabimaiden näkemysten kanssa.

Tutkimuksessa käytettyyn aineistoon sisältyi Syyriaa koskevia tiedotteita Venäjän federaation presidentin viralliselta Internet-sivustolta, eri ryhmittymien ja järjestöjen julkilausumia sekä YK:n Syyriaa koskevat päätöslauselmat ja päätöslauselmaehdotukset. Aineisto kattoi ajallisesti vuodet 2011 ja 2012. Oletuksena tarkastelussa oli se, että tiedotteet eivät kata kaikkia valtion päämiesten välisiä keskusteluja tai yhteydenottoja. Julkaistujen tiedotteiden tarkoituksena on tukea Venäjän intressejä ja tuoda julki sen näkemyksiä. On luonnollista, että tiedotteiden joukossa ei ollut Venäjään kielteisesti vaikuttavia mainintoja.

Tutkimuksen aineisto ei huomioi presidentin lisäksi muita Syyrian tilanteeseen liittyviä ulkopoliittisia toimijoita lukuun ottamatta Venäjän YK-suurlähettilästä päätöslauselmien äänestyskäyttäytymiseen liittyvissä perusteluissa. Aineiston laajentaminen kattamaan myös muut ulkopoliittiset toimijat ei arvion mukaan olisi muuttanut laadullisesti tutkimuksen lopputulosta. Muiden toimijoiden lausuntojen voidaan olettaa tukevan presidentin esittämiä näkemyksiä. Sen sijaan on mahdollista, että laajempi aineisto olisi vaikuttanut jonkin verran eri teemojen korostumiseen tutkimuksen lopputuloksessa. Puutteista huolimatta valittua aineistoa voidaan pitää Venäjän identiteetin ilmentymänä siten, kuin Venäjä haluaa julkisesti itsensä nähtävän.

Venäjä on hyödyntänyt pitkäaikaisia suhteitaan Syyriaan, mutta ei siitä huolimatta ole kyennyt kontrolloimaan Syyrian hallinnon toimia. Lisäksi se on toiminut tiiviissä yhteistyössä muiden arabimaiden kanssa niin kahdenvälisesti kuin Arabiliiton kautta. Yhdessä Arabiliiton kanssa se luonnosteli yhteisen suunnitelman tilanteen vakauttamiseksi. YK:n turvallisuusneuvoston äänestyksissä se on puolustanut Syyrian hallintoa ja vaatinut molempien osapuolien tasapuolista kohtelua. Vallan vaihtuminen Syyriassa on Venäjän mukaan mahdollista syyrialaisien näin päättäessä, jos päätöksen takana on laaja tuki. Pelkkä hallinnon ja oppositiion roolien vaihtaminen ei sen mukaan ole ratkaisu.

Aineiston perusteella Venäjä on toiminut Syyrian sisällissotaan liittyen sen itsensä määrittelemien kansainvälisen politiikan periaatteiden mukaisesti. Se on tuonut niitä esille julkisessa keskustelussa harkiten, painottaen eri periaatteita tarpeen mukaan. *Venäjän voidaan nähdä luovan julkista mielikuvaa itsestään demokratian puolustajana ja itsenäisten valtioiden suvereniteetin tukijana, kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustajana sekä sovittelijana.* Edellä mainitut roolit on muodostettu tutkimuksen aineistosta nousseita teemoja ryhmittelemällä. Niitä ei ole Venäjälle kansainvälisen yhteisön taholta asetettu, eikä Venäjä itse ole niitä julkisesti maininnut. Poikkeuksena voidaan nähdä sovittelijan rooli, johon Venäjä on ilmoittanut valmiutensa.

Vaikka Venäjä haluaa julkisuudessa profiloitua vakautta edustavien aatteiden edistäjänä, se on toiminnallaan puolustanut *omia intressejään*. Tämä voidaan nähdä piilotettuna roolina muiden roolien taustalla. Venäjä on jo ennen arabikevään alkamista pyrkinyt lisäämään vaikutusvaltaansa muun muassa Lähi-idän rauhanprosessissa ja Yhdysvaltain vaikutusvallan vähentämiseen alueella. Vaikka Syyrian merkitys Venäjälle on vähentynyt, kun Venäjä on solminut suhteita muihin arabimaihin, se on ollut edelleen tärkeä kumppani Lähi-idässä. Venäjälle on edullista, jos voimasuhteet pysyvät Lähi-idässä mahdollisimman muuttumattomina.

Venäjän onnistuminen näissä rooleissa selviää vasta sisällissodan päätyttyä ja tilanteen vakauduttua. Vaikka sekä oppositio että Syyrian hallinto ovat ilmaisseet olevansa halukkaita neuvottelemaan sisällissodan lopettamisesta, vielä maaliskuuhun 2013 mennessä halukkuus ei konkretisoitunut neuvotteluiksi. Lisäksi useat kansainväliset toimijat ovat vaatineet presidentti al-Assadin väistymistä Syyrian johdosta. Toistaiseksi Syyrian tilanne näyttää Venäjän kannalta siis haastavalta, mutta ei mahdottomalta. On kuitenkin mahdollista, että säilyttääkseen edes jonkinlaisen kontrollin Syyrian suhteen, Venäjä voi joutua taipumaan vallan vaihtumiseen liittyvissä erimielisyyksissä. Vallan vaihtuminen hallitsemattomasti voi johtaa kaaokseen ja riskinä on, että Venäjä menettää otteen Syyriasta. Samalla sen asema Lähi-idässä todennäköisesti heikkenee.

On huomioitava, että edellä esitetty mielikuva on yksipuolinen. Koska aineisto edustaa ainoastaan venäläistä näkökulmaa, se ei anna vastausta siihen, miten esimerkiksi länsimaat tai länsimainen lehdistö näkee Venäjän toiminnan Syyrian sisällissodassa. Eriävistä näkemyksistä sekä Venäjän ja Syyrian välisistä suhteista johtuen voidaan olettaa, että Venäjän tarjoama mielikuva ei korreloi länsimaille muodostuneen mielikuvan kanssa. Tähän tutkimukseen valittu aineisto ei tuo esiin julkisuudelta piilossa käytävää diplomatiaa. Tutkimustulos esittää vain sen, miten Venäjä esiintyy julkisuudessa, mutta ei anna vastausta siihen, mikä on Venäjän todellinen rooli Syyrian sisällissodassa. Voidaan olettaa, että länsimainen näkökulma pyrkii

etsimään Venäjän piilotettua identiteettiä ja todellista roolia. Sitä, miten Venäjän retoriikka on vaikuttanut muuhun kansainväliseen yhteisöön, voisi selvittää myöhemmissä tutkimuksissa.

Oman mielenkiinnon kohteena on Kiinan merkityksen kasvaminen kansainvälisen yhteisön toimijana. Syyrian sisällissotaan liittyen olisi mielenkiintoista selvittää, muuttaako Venäjän ja Kiinan yhteistyö Syyrian tilanteessa maiden välisiä suhteita ja mihin suuntaan. Tarkastelua edelleen laajentamalla voisi tarkastella yhteistyön tiivistymisen vaikutuksia kansainväliseen järjestelmään.

Venäjä toi erityisesti vuoden 2012 lopussa esille Syyrian maantieteellisen läheisyyden Venäjän suhteen. Tähän liittyen voisi tutkia millaisia vaikutuksia Syyrian sisällissodalla ja sen jälkiseurauksilla on Kaukasuksen ja Keski-Aasian turvallisuustilanteeseen.

AINEISTO JA LÄHTEET

AINEISTO

Venäjän federaation presidentin Internet-sivuilla julkaistut tiedotteet aikajärjestyksessä

President of Russia (6.4.2011) *Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/2019> / 29.8.2012]

President of Russia (18.5.2011) *News conference by President of Russia.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/2223> / 1.9.2012]

President of Russia (24.5.2011) *Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/2264> / 29.8.2012]

President of Russia (27.5.2011) *News conference following the G8 Summit.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/2292> / 1.9.2012]

President of Russia (20.6.2011) *Interview by Dmitry Medvedev to Financial Times.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/2429> / 1.9.2012]

President of Russia (19.7.2011) *Press statement and answers to questions at a news conference following Russian-German interstate consultations.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/2603> / 1.9.2012]

President of Russia (5.8.2011) *Interview by Dmitry Medvedev.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/2680> / 1.9.2012]

President of Russia (29.8.2011) *Dmitry Medvedev sent President of Syria Bashar al-Assad a message.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/2749> / 29.8.2012]

President of Russia (9.9.2011) *Dmitry Medvedev's interview to the Euronews TV channel.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/2795> / 29.8.2012]

President of Russia (12.9.2011) *News conference with Prime Minister of Great Britain David Cameron following Russian-British talks.* [<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/2806> / 29.8.2012]

President of Russia (7.10.2011) *Meeting with Security Council members.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/2906> / 29.8.2012]

Президент России (7.12.2011) *Дмитрий Медведев принял верительные грамоты пятнадцати послов.* [<http://news.kremlin.ru/news/13883> / 27.12.2012]

President of Russia (5.1.2012) *Telephone conversation with President of Iran Mahmoud Ahmadinejad.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3302> / 1.9.2012]

President of Russia (8.2.2012a) *Telephone conversation with President of France Nicolas Sarkozy.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3401> / 29.8.2012]

President of Russia (8.2.2012b) *Telephone conversation with Prime Minister of Turkey Recep Tayyip Erdogan.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3400> / 29.8.2012]

President of Russia (22.2.2012a) *Presentation by foreign ambassadors of their letters of credence.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3455> / 1.9.2012]

President of Russia (22.2.2012b). *Telephone conversation with King of Saudi Arabia Abdullah bin Abdul Aziz al-Saud.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3452> / 4.1.2013]

President of Russia (22.2.2012c) *Telephone conversation with Prime Minister of Iraq Nuri al-Maliki.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3456> / 29.8.2012]

President of Russia (22.2.2012d) *Telephone conversation with President of Iran Mahmoud Ahmadinejad.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3460> / 29.8.2012]

President of Russia (23.2.2012) *Telephone conversation with President of the United Arab Emirates Sheikh Khalifa bin Zayed Al Nahyan.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3467> / 29.8.2012]

President of Russia (9.3.2012) *Message to King Mohammed VI of Morocco.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3524> / 29.8.2012]

President of Russia (23.3.2012) *Conference organised by the Russian Council for International Affairs.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3582> / 1.9.2012]

President of Russia (25.3.2012) *Meeting with UN-Arab League Envoy on Syria Kofi Annan.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3585> / 29.8.2012]

President of Russia (26.3.2012) *Meeting with President of the United States Barack Obama.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3586> / 29.8.2012]

President of Russia (27.3.2012) *News conference following the Nuclear Security Summit.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/3596> / 1.9.2012]

President of Russia (29.3.2012a) *BRICS Summit.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3605> / 1.9.2012]

President of Russia (29.3.2012b) *Dmitry Medvedev sent his greetings to participants of the Arab League Summit.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/3609> / 1.9.2012]

President of Russia (1.6.2012a) *Working visit to Germany.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/3944> / 29.8.2012]

President of Russia (1.6.2012b) *Working visit to France.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/3945> / 29.8.2012]

President of Russia (4.6.2012) *Joint news conference following Russia-EU summit.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/3954> / 1.9.2012]

President of Russia (5.6.2012) *Russia and China: New Horizons for Cooperation.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/3955> / 1.9.2012]

President of Russia (20.6.2012) *G20 Summit.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/4050> / 1.9.2012]

President of Russia (26.6.2012) *Vladimir Putin answered Russian journalists' questions.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/news/4089> / 29.8.2012]

President of Russia (9.7.2012) *Meeting with Russian ambassadors and permanent representatives in international organisations.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/4145> / 1.9.2012]

President of Russia (17.7.2012) *Meeting with Special Envoy for the United Nations and the League of Arab States Kofi Annan.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/4186> / 29.8.2012]

President of Russia (18.7.2012) *Telephone conversation with President of the United States of America Barack Obama.* [<http://eng.news.kremlin.ru/news/4192> / 29.8.2012]

President of Russia (23.7.2012) *News conference following Russian-Italian talks.*
[<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/4212> / 29.8.2012]

Президент России (6.9.2012) *Интервью телеканалу Russia Today.*

[<http://news.kremlin.ru/news/16393> / 11.9.2012]

Президент России (27.9.2012) *Встреча с исполняющим обязанности губернатора Рязанской области Олегом Ковалёвым.* [<http://news.kremlin.ru/news/16545> / 27.12.2012]

President of Russia (16.11.2012) *Joint news conference following Russian-German interstate consultations.* [<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/4645> / 4.12.2012]

President of Russia (3.12.2012) *Working visit to Turkey.*

[<http://eng.news.kremlin.ru/news/4690> / 4.12.2012]

Президент России (20.12.2012) *Пресс-конференция Владимира Путина.*

[<http://news.kremlin.ru/news/17173> / 27.12.2012]

President of Russia (21.12.2012) *Joint news conference following Russia-EU Summit.*

[<http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/4787> / 27.12.2012]

Järjestöjen ja valtioiden yhteiset julistukset aikajärjestyksessä

G8 (2011a) *Declaration of the G8 on the Arab Spring.*

[http://eng.news.kremlin.ru/ref_notes/52 / 3.9.2012]

G8 (2011b) *G8 Declaration Renewed Commitment for Freedom and Democracy.*

[<http://www.canadainternational.gc.ca/g8/summit-sommet/2011/g8deauvilledeclaration2011-05-27.aspx?view=d> / 7.1.2013]

BRICS (2012) *Delhi Declaration.* [http://eng.news.kremlin.ru/ref_notes/82 / 7.1.2013]

Kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestö (2012) *Декларация глав государств – членов Организации Договора о коллективной безопасности.*

[http://news.kremlin.ru/ref_notes/1219 / 27.12.2012]

Venäjä ja Kiina (2012) *Совместное заявление Российской Федерации и Китайской Народной Республики о дальнейшем углублении российско-китайских отношений всеобъемлющего равноправного доверительного партнерства и стратегического взаимодействия.* [http://news.kremlin.ru/ref_notes/1230 / 27.12.2012]

Shanghain yhteistyöjärjestö (2012) *Декларация глав государств – членов Шанхайской организации сотрудничества о построении региона долгосрочного мира и совместного процветания*. [http://news.kremlin.ru/ref_notes/1232 / 27.12.2012]

Action Group for Syria (2012) *Final Communiqué*.
[<http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf> / 27.12.2012]

Venäjä ja Intia (2012) *Совместное заявление по итогам официального визита в Республику Индию Президента Российской Федерации В.В. Путина «Партнерство во имя взаимного процветания и лучшего мироустройства»*.
[http://news.kremlin.ru/ref_notes/1369 / 27.12.2012]

YK:n turvallisuusneuvoston Syyrian sisällissotaa koskevat päätöslauselmat aikajärjestyksessä

S/RES/2042 (2012), 14.4.2012.
[http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2042%282012%29 / 29.8.2012]

S/RES/2043 (2012), 21.4.2012.
[http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2043%282012%29 / 29.8.2012]

S/RES/2059 (2012), 20.7.2012.
[http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2059%282012%29 / 29.8.2012]

YK:n yleiskokouksen Syyrian sisällissotaa koskevat päätöslauselmat aikajärjestyksessä

A/RES/66/176 (2011), 19.12.2011.

[http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=%20A/RES/66/176 / 29.8.2012]

A/RES/66/253 (2012), 16.12.2012.

[http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=%20A/RES/66/253 / 29.8.2012]

A/RES/66/253B (2012), 3.8.2012.

[http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/a_res_66_253_b.pdf / 29.8.2012]

A/RES/67/183 (2012), 20.12.2012. Ei ollut saatavilla. Vain lehdistötiedote, ks. alla.

YK:n tiedotteet aikajärjestyksessä

UN News Centre (2011) *Russia and China veto draft Security Council resolution on Syria*, 4.10.2011. [<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=39935#.UOq7AaxnjHJ> / 30.12.2012]

GA/11198 (2011) “General Assembly adopts more than 60 resolutions recommended by third committee, including text condemning grave, systematic human rights violations in Syria”, 19.12.2011. [<http://www.un.org/News/Press/docs//2011/ga11198.doc.htm> / 30.12.2012]

SC/10536 (2012) “Security Council fails to adopt draft resolution on Syria, as Russian Federation and China veto text supporting Arab League proposed peace plan”, 4.2.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10536.doc.htm> / 29.8.2012]

GA/11207/Rev.1 (2012) “General Assembly adopts resolution strongly condemning ‘widespread and systematic’ human rights violations by Syrian authorities”, 16.2.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs//2012/ga11207.doc.htm> / 29.8.2012]

SC/10609 (2012) “Security Council unanimously adopts resolution 2042 (2012), authorizing advance team to monitor ceasefire in Syria”, 14.4.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10609.doc.htm> / 4.12.2012]

SC/10618 (2012) “Security Council establishes UN Supervision Mission in Syria, with 300 observers”, 21.4.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10618.doc.htm> / 29.8.2012]

SC/10714 (2012) “Security Council fails to adopt draft resolution on Syria that would have threatened sanctions, due to negative votes of China, Russian Federation”, 19.7.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10714.doc.htm> / 29.8.2012]

GA/11266 (2012) “General Assembly, in resolution, demands all in Syria ‘immediately and visibly’ commit to ending violence that Secretary-General says is ripping country apart”, 3.8.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/ga11266.doc.htm> / 29.8.2012]

GA/11331 (2012) “General Assembly strongly condemns widespread, systematic human rights violations in Syria, as it adopts 56 resolutions recommended by third committee”, 20.12.2012. [<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/ga11331.doc.htm> / 30.12.2012]

LÄHTEET

Aamulehti (2013) *Venäjä evakuoi kansalaisiaan Syyriasta*, 21.1.2013. [<http://www.aamulehti.fi/Ulkomaat/1194790001581/artikkeli/venaja+evakuoi+kansalaisiaan+syyriasta.html> / 24.1.2013]

BBC News (2012a) *Syria in civil war, Red Cross says*, 15.7.2012. [<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18849362> / 11.9.2012]

BBC News (2012b) *Arab uprising: Country by country - Libya*, 31.8.2012. [<http://www.bbc.co.uk/news/world-12482311> / 7.1.2013]

BBC News (2012c) *Arab uprising: Country by country - Syria*, 31.8.2012. [<http://www.bbc.co.uk/news/world-12482309> / 7.12.2012]

BRICS Information Centre (2013) *About the BRICS*. University of Toronto. [<http://www.brics.utoronto.ca/about.html> / 8.1.2013]

Central Intelligence Agency (2012) *Russia. The World Factbook*. [<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html> / 14.11.2012]

Charter of the United Nations (1945a) "Chapter V: The Security Council".
[<http://www.un.org/en/documents/charter/chapter5.shtml> / 7.12.2012]

Charter of the United Nations (1945b) "Chapter VII: Action with Respect to Threats to the Peace Breaches of the Peace, and Acts of Aggression".
[<http://www.un.org/en/documents/charter/chapter7.shtml> / 7.1.2013]

Donnelly, Jack (2002) *Realism and International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

The Guardian (2013a) *Syria's Bashar al-Assad calls on foreign countries to end support for rebels*, 6.1.2013. [<http://www.guardian.co.uk/world/2013/jan/06/syria-president-assad-public-speech> / 8.1.2013]

The Guardian (2013b) *Russia starts bringing its nationals home from Syria*, 22.1.2013.
[<http://www.guardian.co.uk/world/2013/jan/22/russia-syria-lebanon-assad> / 24.1.2013]

Helsingin Sanomat (2012) *Syyrian presidentti julisti maan olevan sotatilassa*, 27.6.2012.
[<http://www.hs.fi/ulkomaat/Syyrian+presidentti+julisti+maan+olevan+sotatilassa/a1305578065422> / 7.12.2012]

Helsingin Sanomat (2013a) *Syyrian al-Assadin ehdotukset rauhanneuvotteluista tyrmättiin*, 6.1.2013. [<http://www.hs.fi/ulkomaat/Syyrian+al-Assadin+ehdotukset+rauhanneuvotteluista+tyrm%C3%A4ttiin/a1305633779957> / 8.1.2013]

Helsingin Sanomat (2013b) *Syyrian hallitus valmis neuvottelemaan opposition taistelijoiden kanssa*, 25.2.2013.
[<http://www.hs.fi/ulkomaat/Syyrian+hallitus+valmis+neuvottelemaan+opposition+taistelijoiden+kanssa/a1361760274354> / 4.3.2013]

Kaczmariski, Marcin (2011) *Russia's Middle East policy after the Arab revolutions*, 26.7.2011. Centre for Eastern Studies. [<http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2011-07-26/russias-middle-east-policy-after-arab-revolutions> / 4.10.2012]

Kreutz, Andrej (2007a) *Russia in the Middle East: friend or foe? Introduction*. Westport: Praeger Security International. [<http://psi.praeger.com/doc.aspx?d=/books/gpg/C9328/C9328-27.xml> / 18.10.2012]

Kreutz, Andrej (2007b) *Russia in the Middle East: friend or foe? Russia and the Mediterranean Countries of the Arab East (Syria-Lebanon-Jordan)*. Westport: Praeger Security International. [<http://psi.praeger.com/doc.aspx?d=/books/gpg/C9328/C9328-62.xml> / 18.10.2012]

Kreutz, Andrej (2007c) *Russia in the Middle East: friend or foe? Russia's Encounter with the Arab World*. Westport: Praeger Security International. [<http://psi.praeger.com/doc.aspx?d=/books/gpg/C9328/C9328-551.xml> / 18.10.2012]

Kreutz, Andrej (2010) *Syria: Russia's Best Asset in the Middle East*. Pariisi: Ifri. [<http://www.ifri.org/downloads/kreutzengrussiasyrianov2010.pdf> / 4.10.2012]

Muutosten Venäjä (2012). Puolustusministeriö

New York Times (2012) *Arab League Floats Ambitious New Peace Plan for Syria*, 22.1.2012. [http://www.nytimes.com/2012/01/23/world/middleeast/arab-league-floats-new-peace-plan-for-syria.html?_r=0 / 7.1.2013]

Organisation of Islamic Cooperation (2012) *Observers*. [http://www.oic-oci.org/page_detail.asp?p_id=179 / 14.11.2012]

President of Russia (24.2.2011) *Emergencies Minister Sergei Shoigu briefed Dmitry Medvedev on evacuation of Russian citizens from Libya*. [<http://eng.news.kremlin.ru/news/1810> / 2.9.2012]

Президент России (2008) *Интервью Дмитрия Медведева телеканалам «Россия», Первому, HTB*, 31.8.2012. [<http://archive.kremlin.ru/text/appears/2008/08/205991.shtml> / 8.11.2012]

Rosenberg, Justin (2001[1994]) *The Empire of Civil Society*. Lontoo: Verso.

The Russian Government (2012) *Prime Minister Dmitry Medvedev gives an interview to France Presse and Le Figaro*, 26.11.2012. [<http://premier.gov.ru/en/news/item/21582/> / 9.1.2013]

Russia Today (2012) *'Honest effort' from Assad, action plan from Russia and Arab league*, 10.3.2012. [<http://rt.com/news/anassad-syria-ceasefire-247/> / 4.1.2013]

Sánchez, Antonio (2006) *Political-Economic Relations between Russia and North Africa, Working Paper 22/2006*. Real Instituto Elcano. [<http://www.isn.ethz.ch/isn/Digital-Library/Publications/Detail/?ots591=0c54e3b3-1e9c-be1e-2c24-a6a8c7060233&lng=en&id=31874> / 4.10.2012]

SG/SM/14124 (2012) “Kofi Annan appointed joint Special Envoy of United Nations, League of Arab States on Syrian crisis”, 23.2.2012.
[<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14124.doc.htm> / 9.1.2013]

SG/SM/14441 (2012) ”Secretary-General announces resignation of joint Special Envoy for Syria, Kofi Annan, says consultations with Arab States under way for successor”, 2.8.2012.
[<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14441.doc.htm> / 9.1.2013]

SG/SM/14471 (2012) “Secretary-General announces appointment of Lakhdar Brahimi as joint Arab League-United Nations Special representative for Syria”, 17.8.2012.
[<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14471.doc.htm> / 9.1.2013]

Trenin, Dmitri (2010). *Russia’s Policy in the Middle East: Prospects for Consensus and Conflict with the United States*. New York: The Century Foundation.
[http://carnegieendowment.org/files/trenin_middle_east.pdf / 4.10.2012]

The Washington Post (2013) *U.N. presses Syria for negotiations as rebels press offensive*, 17.2.2013. [http://articles.washingtonpost.com/2013-02-17/world/37149688_1_moaz-syrian-revolutionary-syrian-government / 4.3.2013]

World Trade Organisation (2012) *Members and Observers*.
[http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm / 14.11.2012]

YLE Uutiset (2013) *Syyrian oppositiojohtaja valmis rauhanneuvotteluihin al-Assadin edustajien kanssa*, 11.2.2013.
[http://yle.fi/uutiset/syyrian_oppositiojohtaja_valmis_rauhanneuvotteluihin_al-assadin_edustajien_kanssa/6488933 / 4.3.2013]

LIITTEET

Liite 1	Venäjän federaation presidentin tiedotteiden teemat	7 sivua
---------	---	---------

VENÄJÄN FEDERAATION PRESIDENTIN TIEDOTTEIDEN TEEMAT

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
6.4.2011	Puhelinkeskustelu ¹³⁷	Syyria	Tuki Syyrian sisäisille uudistuksille, rauhanprosessin jatkuminen. Venäjän kansalaisten suojeleminen.
18.5.2011	Presidentin lehdistökonferenssi ¹³⁸	Median edustajat	Ei paineita nykyhallinnolle, vaan tukea uudistuksille. Tilanteen sisäinen ratkaiseminen. YK:n merkitys.
24.5.2011	Puhelinkeskustelu ¹³⁹	Syyria	Eri kansanryhmien intressien huomioiminen uudistuksessa.
27.5.2011	Lehdistötilaisuus (G8-kokous) ¹⁴⁰	Median edustajat	Syyrian hallinnon on ryhdyttävä toimiin, ei saa painostaa pakotteilla.
18.6.2011	Haastattelu ¹⁴¹	Financial Times	Syyrian hallinto haluaa reformin, mutta on myöhässä. Venäjä ei hyväksy Libyan kaltaisia päätöslauselmia, jossa hyvä tarkoitus pilattiin sotilaallisella operaatiolla.
19.7.2011	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Saksa-tapaaminen) ¹⁴²	Median edustajat	Voiman käytöstä pidättäytyminen ja yhteistyö eri osapuolten välillä. Tilanteen ei haluta kehittyvän Libyan kaltaiseksi.
5.8.2011	Haastattelu ¹⁴³	Russia Today, Kanal PIK, Echo Moskvyy	Syyrian hallinnon aloitettava uudistukset välittömästi, oppositio mukaan neuvotteluihin. Prosessin epäonnistuessa Venäjä tekee ratkaisuja Syyrian suhteen.

¹³⁷ President of Russia (6.4.2011).¹³⁸ President of Russia (18.5.2011).¹³⁹ President of Russia (24.5.2011).¹⁴⁰ President of Russia (27.5.2011).¹⁴¹ President of Russia (20.6.2011).¹⁴² President of Russia (19.7.2011).¹⁴³ President of Russia (5.8.2011).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
29.8.2011	Viesti ¹⁴⁴	Syyria	Reformin välitön toimeenpano, oppositio mukaan, rauhanomainen ratkaisu.
9.9.2011	Haastattelu ¹⁴⁵	Euronews	Venäjä ei ole tyytyväinen voiman käyttöön, Syyrian hallinnolle kerrottu. Mahdollisten päätöslauselmien tulee koskea molempia osapuolia.
12.9.2011	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Iso-Britannia-tapaaminen) ¹⁴⁶	Median edustajat	Päätöslauselma mahdollinen vain, jos se koskee molempia osapuolia. Ei automaattisia pakotteita YK:n taholta, muut tahot ovat niitä jo asettaneet, ei lisää painetta. Ei Libyan kaltaista soveltamista.
7.10.2011	Tapaaminen ¹⁴⁷	YK:n turvallisuus-neuvosto	Opposition tulee erottautua ääriaineuksista. Venäjä ei ota puolia. Päätöslauselman tulee koskea kaikkia osapuolia tasapuolisesti, YK ei saa tuomita ketään yksipuolisesti, ei sotilaallista väliintuloa. Syyrian johdon toteutettava reformi, hallinnon vaihtuminen Syyrian sisäinen asia.
7.12.2011	Puhe ¹⁴⁸	Suurlähettiläitä, mm. Syyriasta	Kansainvälisiä normeja noudatettava, Syyrian suvereniteettia kunnioitettava, ei ulkopuolista väliintuloa. Syyrian sisäinen kriisi, väkivalta lopetettava, eri osapuolet huomioitava.

¹⁴⁴ President of Russia (29.8.2011).¹⁴⁵ President of Russia (9.9.2011).¹⁴⁶ President of Russia (12.9.2011).¹⁴⁷ President of Russia (7.10.2011).¹⁴⁸ Президент России (7.12.2011).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
5.1.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁴⁹	Iran	Poliittinen ratkaisu, tuki eri järjestöjen toiminnalle.
8.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵⁰	Ranska	Kansainvälisen yhteisön tulee olla objektiivinen, ei hätäisiä yksipuolisia ratkaisuja. Eri osapuolten huomioiminen, uudistusten toteuttaminen.
8.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵¹	Turkki	Syyrian sisäinen ratkaisu, ei ulkopuolista väliintuloa. Eri osapuolten huomioiminen, uudistusten toteuttaminen.
22.2.2012	Puhe ¹⁵²	Suurlähettiläät, mm. Yhdysvallat	Kansainvälisten normien noudattaminen, YK:n merkityksen korostaminen.
22.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵³	Saudi-Arabia	Näkemyksen vaihtamista Syyrian tilanteesta.
22.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵⁴	Irak	Väkivalta lopetettava, rauhanomainen ratkaisu, eri osapuolten huomioiminen. Ei ulkopuolista väliintuloa, ei pakotteilla painostamista.
22.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵⁵	Iran	Syyrian sisäinen kriisi, ei ulkopuolista väliintuloa. Rauhanomainen ratkaisu, eri osapuolet huomioitava, uudistusten toteuttaminen
23.2.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁵⁶	Arabiemiraatit	Ei ulkopuolista väliintuloa, suvereniteetin kunnioittaminen. Venäjä pyrkii sovittelemaan.

¹⁴⁹ President of Russia (5.1.2012).¹⁵⁰ President of Russia (8.2.2012a).¹⁵¹ President of Russia (8.2.2012b).¹⁵² President of Russia (22.2.2012a).¹⁵³ President of Russia (22.2.2012b).¹⁵⁴ President of Russia (22.2.2012c).¹⁵⁵ President of Russia (22.2.2012d).¹⁵⁶ President of Russia (23.2.2012).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
9.3.2012	Viesti ¹⁵⁷	Marokko	Väkivallan lopettaminen, Syyrian sisäinen ratkaisu. Ei ulkopuolista väliintuloa, suvereniteetin kunnioittaminen.
23.3.2012	Puhe (Venäjän KV-asioiden konferenssi) ¹⁵⁸	Konferenssin osanottajat	Kansainvälisten normien noudattaminen, suvereniteetin kunnioittaminen, ei ulkopuolista väliintuloa. YK:n merkitys
25.3.2012	Tapaaminen ¹⁵⁹	YK:n ja Arabiliiton erityislähettiläs	Tuki erityislähettiläälle toiminnalle.
26.3.2012	Tapaaminen ¹⁶⁰	Yhdysvallat	Tuki erityislähettilään toiminnalle. Kaikki osapuolet mukaan prosessiin.
27.3.2012	Lehdistötilaisuus (ydinturvallisuus-konferenssi) ¹⁶¹	Median edustajat	Ei nykyhallinnon yksipuolista tuomitsemista, vallanvaihto ei ratkaise ongelmaa. Ei ulkopuolista väliintuloa. Väkivalta loputtava, eri osapuolien intressit huomioitava.
29.3.2012	Lausunto (BRICS-kokous) ¹⁶²	Median edustajat	Syyrian sisäinen ratkaisu, osapuolten aloitettava neuvottelut Ei ulkopuolista väliintuloa. Humanitaarisen avun lisääminen Syyrialle.

¹⁵⁷ President of Russia (9.3.2012).

¹⁵⁸ President of Russia (23.3.2012).

¹⁵⁹ President of Russia (25.3.2012).

¹⁶⁰ President of Russia (26.3.2012).

¹⁶¹ President of Russia (27.3.2012).

¹⁶² President of Russia (29.3.2012a).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
29.3.2012	Viesti ¹⁶³	Arabiliitto	<p>Venäjän tuki Arabiliiton rakentaville aloitteille.</p> <p>Väkivallan on loputtava, osapuolten aloitettava neuvottelut</p> <p>Ei ulkopuolista väliintuloa.</p>
1.6.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Saksa-tapaaminen) ¹⁶⁴	Median edustajat	<p>Venäjällä on ystävälliset suhteet Syyriaan, mutta ei asetu kummankaan osapuolen taakse.</p> <p>Ei yksipuolisia toimia, tulee olla kärsivällisiä, poliittinen/diplomaattinen ratkaisu.</p>
1.6.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Ranska-tapaaminen) ¹⁶⁵	Median edustajat	<p>Tuki erityislähettilään toiminnalle.</p> <p>Kriisin eskaloituminen tulee välttää, poliittinen ratkaisu.</p> <p>Syyrian sisäinen ratkaisu, ulkopuoliset eivät voi muodostaa hallintoa.</p> <p>Venäjällä ei merkittäviä taloudellisia siteitä tai sotilaallista yhteistyötä Syyrian kanssa.</p>
4.6.2012	Lausunto (Venäjä-EU-kokous) ¹⁶⁶	Median edustajat	Keskustelua humanitaarisista seikoista ja Syyrian tilanteesta.
5.6.2012	Artikkeli ¹⁶⁷	Renmin Ribao	Venäjän ja Kiinan on helppo löytää yhteisiä näkemyksiä mm. Syyrian tilanteesta.
20.6.2012	Lehdistötilaisuus (G20-kokous) ¹⁶⁸	Median edustajat	<p>Ei nykyhallinnon yksipuolista tuomitsemista.</p> <p>Väkivallan loputtava, kaikki osapuolet mukaan neuvotteluihin.</p>

¹⁶³ President of Russia (29.3.2012b).¹⁶⁴ President of Russia (1.6.2012a).¹⁶⁵ President of Russia (1.6.2012b).¹⁶⁶ President of Russia (4.6.2012).¹⁶⁷ President of Russia (5.6.2012).¹⁶⁸ President of Russia (20.6.2012).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
26.6.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Jordania-tapaaminen) ¹⁶⁹	Median edustajat	Syyrian itse ratkaistava tilanne. Ketään ei kannata sulkea pois neuvotteluista, ei edes Irania.
9.7.2012	Puhe ¹⁷⁰	Venäjän suurlähettiläät ja pysyvät edustajat	Syyrian on ratkaistava kriisi rauhanomaisesti.
17.7.2012	Tapaaminen ¹⁷¹	YK:n ja Arabiliiton erityislähettiläs	Tuki erityislähettilään toiminnalle.
18.7.2012	Puhelinkeskustelu ¹⁷²	Yhdysvallat	Mailla eriäviä mielipiteitä kriisin ratkaisemisesta, vaikka tavoite suurinpiirtein yhtenevä.
23.7.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Italia-tapaaminen) ¹⁷³	Median edustajat	Väkivallan loputtava, kaikkien osapuolten osallistuttava neuvotteluihin, Syyrian itse ratkaistava tilanne. YK:n operaation mandaatin jatkaminen osoitus kyvystä kompromisseihin.
3.9.2012	Haastattelu ¹⁷⁴	Russia Today	Rauhanomainen ratkaisu, kaikkien osapuolien osallistuttava. Asetoimitukset alueelle estettävä. YK:n merkitys. Venäjä ei osallistu sisäisiin välienselvittelyihin.
27.9.2012	Tapaaminen ¹⁷⁵	Rjazanin oblastin kuvernööri	Ei ulkopuolista väliintuloa.

¹⁶⁹ President of Russia (26.6.2012).¹⁷⁰ President of Russia (9.7.2012).¹⁷¹ President of Russia (17.7.2012).¹⁷² President of Russia (18.7.2012).¹⁷³ President of Russia (23.7.2012).¹⁷⁴ Президент России (6.9.2012).¹⁷⁵ Президент России (27.9.2012).

PVM	Laatu	Taho	Syyrian sisällisotaan liittyvä teema
16.11.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Saksa-tapaaminen) ¹⁷⁶	Median edustajat	Kaikkien osapuolien intressit huomioitava. Syyria lähellä Venäjän rajaa.
3.12.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-Turkki-tapaaminen) ¹⁷⁷	Median edustajat	Syyria lähellä Venäjän rajaa.
20.12.2012	Presidentin lehdistökonferenssi ¹⁷⁸	Median edustajat	Syyrian itse ratkaistava maan tulevaisuus, rauhanomainen ratkaisu. Syyria lähellä Venäjän rajaa.
21.12.2012	Lehdistötilaisuus (Venäjä-EU-huippukokous) ¹⁷⁹	Median edustajat	Kaikkien osapuolien on osallistuttavan keskusteluihin. Syyria liian lähellä Venäjän rajaa.

¹⁷⁶ President of Russia (16.11.2012).¹⁷⁷ President of Russia (3.12.2012).¹⁷⁸ Президент России (20.12.2012).¹⁷⁹ President of Russia (21.12.2012).